

REŠITVE NALOG

SLOVENŠČINA 7, samostojni delovni zvezek, 2. del

Mateja Hočevar Gregorič, Milena Čuden

Ljubljana, 21. avgust 2019

1. UČNI SKLOP: POTOVANJE JE ZAKON

PORTUGALSKA (Opis države)

1. naloga

Avtor/-ica besedila je uporabil/-a knjižni/spletni/**knjižni in spletni vir**, saj je podatke za besedilo črpal/-a iz knjige Države sveta in s spletne strani (www.centerofportugal.com).

2. naloga

- A V turističnem vodniku Portugalska. Č V enciklopediji neevropskih držav.
 B V učbeniku za geografijo. D V PIL-u, reviji za najstnike.
C V portugalsko-slovenskem slovarju.

3. naloga

V besedilu ni omenjenih naslednjih dveh tem: velika jezera, verska pripadnost.

4. naloga

- a) Španija je edina portugalska kopenska soseda.
b) Reka Minho teče po severni meji med Portugalsko in Španijo.
c) Gorski oz. planotast svet (rjava barva) se razteza na severu države, gričevnat (zelena barva) v osrednjem delu, proti jugu prehaja v ravninski svet (rdeča barva).
č) Azori in otok Madeira (v Atlantskem oceanu)

5. naloga

Rt sv. Vincenca je skrajna jugozahodna točka celinske Evrope, Rt Roca pa skrajna zahodna točka Evrope.

6. naloga

Trditev	Pojasnilo
	V prehrani je veliko morskih sadežev in rib, med katerimi prevladuje polenovka.
	Vasco da Gama je prvi objadral vzhodnoafriško obalo in prispel do Indije. (Znani portugalski pomorščaki so še Henrik Pomorščak, B. Dias in F. Magellan.)

7. naloga

Uradno ime države: Portugalska republika

Velikost: 92.000 km²

Število prebivalcev: 10,5 milijona

Uradni jezik: portugalščina

Glavno mesto: Lizbona

Denarna enota: evro

Najvišji vrh: Torre (1993 m)

Nacionalni šport: nogomet

8. naloga

Po smislu, npr.:

Portugalska zastava je razdeljena navpično na zeleni in rdeči del. Zeleni je na levi strani in zajema tretjino zastave, rdeči je desno in pokriva ostali dve tretjini. Na sredini navpičnice je portugalski grb. (Pravijo, da zelena barva simbolizira upanje, rdeča pa kri, ki so jo Portugalci prelili za svobodno državo.)

9. naloga

- X Najmlajša portugalska univerza je v mestu Coimbra.
- 3 Portugalska je vinogradniška dežela.
- 4 Portugalska je pomembna pridelovalka plute.
- 5 Braga slovi po velikem številu cerkva.
- 1 Portugalska je članica EU.
- 2 Tejo je najdaljša portugalska reka.
- X Caldo verde je zelo znana ribja juha.
- 7 S Portugalske izhajajo pomembni pomorščaki.

10. naloga

Po smislu, npr.:

Najraje bi obiskal/-a Barcelos, saj bi tam kupil/-a nekaj petelinčkov kot spomin za svoje prijatelje. Rad/-a pa bi si ogledal/-a tudi Lizbono, saj je glavno mesto in zagotovo zelo lepo.

11. naloga

2 marmor	1 navada, običaj
6 kolonija	2 vrsta kamenine
7 priseljenci	3 desert; nekaj, kar pojemo po glavni jedi
1 tradicija	4 tisti, ki bežijo pred vojno
3 poobedek	5 organizirano preživljanje počitnic
	6 dežela, ki je pod oblastjo močnejše države
	7 tisti, ki se priselijo od drugod
	8 vrsta kovine
	9 otoki, ki spadajo h kaki državi

12. naloga

Po smislu, npr.:

izrazito: zelo opazno, zelo vidno;

pretežno: v večini, večinoma, skoraj v celoti;

prevladujeta: država ju ima med rudnimi bogastvi največ;

predvsem: turizma je največ na jugu; turizem je značilen večinoma za južni del države.

13. naloga

a)

Št. odstavka	O čem govori odstavek? (ključne besede)
1.	lega države, uradno ime, velikost, št. prebivalcev, sestava prebivalstva, soseda, glavno mesto, uradni jezik, članstvo v EU, valuta
2.	
3.	gospodarstvo – kmetijstvo, kmetijski pridelki, vinarstvo
4.	Industrija, gozdarstvo in rudarstvo/rudno/naravno bogastvo
5.	turizem: znani turistični kraji in znamenitosti
6.	značilna (portugalska) hrana
7.	

b) /

c)

1. Lega: JZ Evropa; uradno ime: Portugalska republika; velikost: 92.00 m ² ; št. preb.: 10,5 milijona; sestava: večinoma Portugalci, nekaj Afričanov; soseda: Španija; glavno mesto: Lizbona; uradni jezik: portugalščina; članstvo v EU: od 1986; valuta: evro	2. Oblika dežele: skoraj pravokotna; podnebje: zgornja polovica celinsko, južno od reke Tejo sredozemsko; najvišji vrh: Torre; skrajni točki Evrope: Rt sv. Vincenca – skrajna JZ točka Evrope, Rt Roco – skrajna Z točka Evrope	3. Kmetijstvo: značilni pridelki: koruza, pšenica, krompir, sladkorna pesa, paradižnik, oljke, jabolka, hruške, breskve, nektarine, mandarine, grozdje; vinarstvo: vino Portovec (izvoz)
4.	5. Turizem: znani turistični kraji: turistično razvit J del Algarve; glavno mesto Lizbona, drugo največje mesto Porto; Barcelos (petelinček), Coimbra (stara univerza), Portalegro (preproge), Fatima (katoliška romarska pot), Braga (mesto cerkva), Tomar (festival pladnjev); bikoborbe, deskanje na vodi	6. Hrana: morski sadeži, ribe, juhe (iz zelja, čičerike, stročjega fižola, rib; juha caldo verde; juha s kruhovo osnovo), malo mesa, več sladic (jajčne tortice, sirove pogače, pudingi), sadje
	7. Pomembni Portugalci: Vasco da Gama (pomorščak, odkril pot do Indije); Henrik Pomoščak, Bartolomej Dias in Ferdinand Magellan (vsi pomorščaki); Eusebio, Luis Figo, Cristiano Ronaldo (nogometaši)	

14. naloga

Fotografije so dodane,

- A da sploh lahko razumemo, kar je zapisano.
- B** da prikažejo del opisanega in besedilo popestrijo.
- C da besedilo razumemo brez natančnega branja.
- Č da prikažejo tisto, kar v besedilu ni zapisano.

15. naloga

DA

Po smislu, npr.:

Pojasnilo: Vse podatke se da preveriti, npr. v knjigah o Portugalski ali na spletu.

Primer: Portugalska leži v JZ Evropi. (Podatek lahko potrdimo, tako da pogledamo na zemljevid, v knjigo Države sveta ali na splet.)

16. naloga

a) Portugalska hrana temelji na kmečki tradiciji in je zdrava. V njej je veliko morskih sadežev in rib, med katerimi prevladuje polenovka, pripravljena na veliko različnih načinov. Turisti posegajo tudi po juhah iz zelja, čičerike, stročjega fižola, rib; znane so tudi juhe s kruhovo osnovo, najbolj znana pa je juha caldo verde iz ohrovt, krompirja, oljčnega olja in kosov klobase.

b) V besedilu so glagoli v 3. osebi ednine in množine. Uporabljen je sedanjik/sedanji čas.

c) Uporabljen je sedanjik, saj podatki o Portugalski, navedeni v besedilu, veljajo dalj časa oz. so brezčasni (brezčasni sedanjik).

17. naloga

Po smislu.

18. naloga

Po smislu.

19. naloga

a)

- Ljudje, ki živijo na Portugalskem, so portugalci/Portugalci, njihovi sosede so španci/Španci, preko morja pa še maročani/Maročani.
- Prebivalci glavnega mesta se imenujejo lizbončani/Lizbončani.
- Na vzhodu je njena soseda španija/Španija.
- Preko morja je s Portugalske mogoče priti do Velike britanije/Velike Britanije.
- Na zahodu države se razteza Atlantski ocean/atlantski ocean/Atlantski Ocean.
- V Fatimi turisti obišejo Marijino/marijino svetišče.
- S Portugalsko je povezano Magellanovo/magellanovo potovanje okoli sveta.
- V Portu pridelujejo znameniti Portovec/portovec.
- Portugalci govorijo Portugalščino/portugalščino oz. Portugalski/portugalski jezik.
- Maročani so se v državo priselili iz nekdanjih Portugalskih/portugalskih kolonij.
- Ob Veliki noči/veliki noči se na Portugalskem pričenjajo bikoborbe/Bikoborbe.

b) /

20. naloga

Glavno mesto **Portugalske** je **Lizbona**. Mesto leži na zahodu države, ob izlivu reke **Tejo** v **Atlantski ocean**. Zahodna stran mesta večinoma pripada naravnemu parku **Monsato**, enemu največjih urbanih parkov na svetu. Srce mesta je naselje **Baixa** ali t. i. **Spodnje mesto**. Na enem od lizbonskih gričev, vzhodno od mesta, se nahajata grad, imenovan po svetem **Juriju**, in **Marijina katedrala**. Najpomembnejši trg v mestu je **Trgovski trg**, kjer je velik spomenik kralju **Joseju**. V mestu je več muzejev, eden najlepših se imenuje **Narodni muzej antične umetnosti**. Lizbona se ponaša z dvema mostovoma. Prvi je najdaljši viseči most na svetu. Imenuje se **Most 25. aprila**, ob odprtju leta 1966 pa je nosil ime politika **Antonia Salazarja**. Hkrati je v glavnem mestu **Portugalske** tudi najdaljši most v **Evropi** in eden najdaljših na svetu, to je most, ki je poimenovan po morjeplovcu **Vascu da Gami**. Ta je mimo **Rta dobrega upanja** ob afriški obali prvi našel pot do **Indije**.

MINUTKA Z G. PRAVOPISNIKOM

Ko smo **vstopili** v muzej, sem se najprej **ustavil** pri knjigi **obiskovalcev**. Kustos se mi je prijazno **umaknil** in me vprašal, ali se nameravam **vpisati**. Mama je **poudarila**, da se **vtise** piše po ogledu. Najraje bi se **vdrl** v zemljo ali odšel **domov**, pa sem se le **usedel** na bližnji stol.

ZARADI FESTIVALA V TOMAR, V POLETNIH MESECIH NA OBALO (Predlog)

1. naloga

(Zgornje besedilo govori) o tradicionalnem festivalu pladnjev (v Tomarju) in o bikoborbah.

2. naloga

(Za Portugalsko je značilno) deskanje na vodi, saj je ob obali vedno valovito morje.

3. naloga

a) DA NE

b) DA NE

c) Kje/V čem prirejajo tradicionalni festival pladnjev?

Kdaj/Ob čem prirejajo bikoborbe?

Do kod/Do česa smo odpotovali zaradi festivala?

č)

A Po besedah *v, ob, do* se brez težav vprašam, podobno kot po samostalniku.

B Lahko se vprašam le po celotni besedni zvezi, npr. *ob četrtek in nedeljah*.

d)

A Pred glagoli.

B Pred pridevniki.

C Pred samostalniki.

Č Pred prislovi.

e) (Npr. dva od):

V Tomarju, na glavi, zaradi bikoborb, v areni, na konjih, po tradiciji, od (velikonočne) nedelje, do oktobra, ob četrtek in nedeljah, zaradi (vedno valovitega) morja, v (poletnih) mesecih, ob obali, na vodi.

4. naloga

4 zaradi bikoborb	Zakaj?	1 načinovno razmerje
3 ob obali	Kje?	
1 po tradiciji	Kako?	2 časovno razmerje
2 do oktobra	Do kdaj?	
2 od velikonočne nedelje	Od kdaj?	3 krajevno razmerje
4 zaradi vedno valovitega morja	Zakaj?	4 vzročno razmerje
2 v poletnih mesecih	Kdaj?	

5. naloga

samostalniki	zaimki	<u>predlogi</u>	števniki
	glagoli		pridevniki

6. naloga

a)

Pluta »zraste« **na** hrastih, ki se imenujejo plutovci. Veliko plute je prav **na** Portugalskem, kjer **zaradi** uporabnosti **iz** nje izdelujejo tako rekoč vse. **Na** stojnicah najdete najrazličnejše torbice, mošnjičke, denarnice, podstavke **za** kozarce. **S** seboj domov lahko odnesete plutovinasto jakno, pas, kapo ali klobuk **iz** plute. **Pred** odhodom pa prijateljem pošljite še razglednico.

b), c), č)

Predlog + sam./zaimek	Vprašalnica za sklon	Sklon sam./zaimka
na hrastih	Na kom ali čem?/Na čem?	mestnik/mest./M
na Portugalskem	Na kom ali čem?/Na čem?	mestnik/mest./M
zaradi uporabnosti	Zaradi koga ali česa?/Zaradi česa?	rodilnik/rod./R
iz nje	Iz koga ali česa?/Iz česa?	rodilnik/rod./R
Na stojnicah	Na kom ali čem?/Na čem?	mestnik/mest./M
za kozarce	Na koga ali kaj?/Za kaj?	tožilnik/tož./T
s seboj	S kom ali čim? S kom?	orodnik/orod./O
iz plute	Iz koga ali česa?/Iz česa?	rodilnik/rod./R
pred odhodom	Pred kom ali čim?/Pred čim?	orodnik/orod./O

d)

- A** Predlogi določajo sklon besedi, pred katero stojijo.
- B** Predlogi nimajo nobenega vpliva na besede za sabo.
- C** Predlogi se spreminjajo glede na besedo za sabo.
- Č** Zaradi samostalnikov se sklanjajo tudi predlogi.

7. naloga

a) V Tomarju, v Tomar

b) V kom ali v čem?/V čem?; V koga ali kaj?/V kaj?

c) V Tomarju: mestnik/mest./M; V Tomar: tožilnik/tož./T

č) Predlog **v** se lahko veže z dvema sklonoma, in sicer z **mestnikom** in **tožilnikom**.

d) Sklon samostalnika je v tem primeru odvisen od pomena besedne zveze. Če ta sporoča kraj (kje?), uporabimo mestnik, če sporoča cilj (kam?), pa tožilnik.

8. naloga

a)

Na kaj se bodo/bomo odpravili deskat? Na obalo.

Ob kaj bi se lahko napotili že danes? Ob morje.

Ob čem vedno piha? Ob morju.

Med čim sem bil na Portugalskem? Med počitnicami.

Med kaj se je pomešal tudi domačin? Med skupino.

Pred čim smo se ustavili? Pred katedralo.

Pred koga je pritekel majhen deček? Pred vodnika.

b) *Po smislu, npr.:*

Predloga na in v se lahko vežeta s tožilnikom ali mestnikom: s tožilnikom, kadar besedna zveza pove cilj (kam?), z mestnikom, če želimo sporočiti kraj (kje?). Predloga med in pred se vežeta z orodnikom, kadar izražamo kraj (kje?) in s tožilnikom, kadar povemo kraj (kje?).

9. naloga

Različni plesi in kostumi predstavljajo različne regije **na** Portugalskem. Najstarejši tradicionalni ljudski plesi izhajajo **s** severa države, nekateri pa so značilni **za** jug države in jih lahko opazujemo **med** festivalom **v** pokrajini Algarve. Znan portugalski ples je vira, ki ga lahko primerjamo **z** našim valčkom. Prihaja **iz** regije Minho. **Ob/Pri** plesu moški in ženske tvorijo krog. **Ob/Pri** večini teh plesov imajo Portugalci dvignjene roke, **zaradi** množice obratov pa so to živahni plesi.

10. naloga

Za večino popotnikov je nakupovanje spominkov nujno. **Z** njimi se **na** neki način tudi pohvalijo **pred** prijatelji in znanci, da so res potovali. **Na** Portugalskem spominkov ne manjka. **Zaradi** gostoljubnosti in prijaznosti trgovcev človek kar obstane **pred** stojnicami. **Poleg** portugalskega petelinčka in izdelkov **iz** plute je popularno vse, kar je narejeno **iz** keramike. **Na** jugu prevladujejo modro-beli motivi, **na** severu so barve bolj pisane. Odrasli **na** letalo ne morejo **brez** steklenice odličnega portovca, desertnega vina **iz** mesta Porto. Sladokusci se bodo morda odločili **za** ribje konzerve. Te so posebne, saj so, čeprav so **v** njih res sardine, pisano porisane in izdelane posebej **za** turiste. **Iz** izložb se turistom nasmihejo magnetki vseh vrst, pa majice **z** lizbonskim tramvajem ali – še bolje – **z** Ronaldom.

11. naloga

Predlog s stoji pred glasovi p, t, k, s, š, c, č, h, f, predlog z pa pred ostalimi glasovi.

Predlog h stoji le pred glasovoma k in g, predlog k pa pred vsemi ostalimi glasovi.

a) *Npr.* s stavkom TA SUHI ŠKAFEC PUŠČA, kjer pred vsemi soglasniki stoji s in so to hkrati vsi glasovi, pred katere postavimo predlog s.

b) *Po smislu.*

12. naloga

Na Portugalsko lahko potujemo **z** avtom, včasih **z** letalom ali celo **z** avtobusom. Ker leži ob morju, je tja mogoče pripluti tudi **z** ladjo. Verni popotniki romajo **k** fatimski Mariji. V pomembnem katoliškem romarskem kraju odidejo **k** spovedi, pristopijo **k** sveti maši ali pa se v tišini kar sami obrnejo **s** prošnjo, nekateri pa **z** iskreno molitvijo **k** Mariji.

13. naloga

a)

Rojen je bil leta 1480, verjetno v Portu, zagotovo pa na Portugalskem. Leta 1505 je bil na vojnem pohodu v Indiji. V Maroku se je bojeval z Mavri in bil ranjen. Spremljal je odkrivanje sveta in si tudi sam želel obogateti. Dišave z Daljnega vzhoda so namreč imele v Evropi visoko ceno in Magellanove misli so bile pogosto na Moluških otokih. S teh otokov so v Evropo prihajale nageljnovе žbice in muškati orešček. Ker so ga obtožili, da se je okoristil z vojnim plenom, je zapustil domovino in odpotoval v Španijo. S španskim kraljem se je dogovoril, da v imenu njegove države odpluje na Dišavne otoke. Jeseni leta 1519 je bilo Magellanovo ladjevje pripravljeno na pot okoli sveta.

b) V čem je bil rojen (Ferdinand) Magellan?/Kje je bil rojen (Ferdinand) Magellan? V Portu. Na čem je bil (leta 1505) ranjen? Kje je bil (leta 1505) ranjen? Na vojnem pohodu.

Iz česa se je vrnil ranjen? Od kod se je vrnil ranjen? Iz Maroka.

S česa so v Evropo prihajale nageljnovе žbice in muškati orešček?/Od kod so v Evropo prihajale nageljnovе žbice in muškati orešček? Z Moluških otokov.

c) Po smislu, npr.:

Če gre popotnik v mesto, kasneje odide iz mesta. Če ladja pluje na otok, kasneje odpluje z njega.

č)

Kje je bil?	Od kod je prihajal/se je vrnil ...?
	Leta 1505 se je vrnil z vojnega pohoda.
	Vrnil se je iz Maroka.
	Vrnil se je iz Španije.
	Vrnil se je z Dišavnih otokov.
	Vrnil se je s poti okoli sveta.

14. naloga

Po vrnitvi s plaže smo si privoščili dobro večerjo.

Kljub trudu celotne poti nisem mogel prehoditi.

V starem delu mesta smo se naposlušali fada brez plačila (za to).

Na razširjenem delu ulice lahko ob strani varno parkiraš.

MINUTKA Z G. PRAVOPISNIKOM

Pred nami je bila 60-kilometerska pot. Moj brat je bil domiseln, zato si je s sabo vzel sendvič in litrsko steklenico vode. Ko smo se bližali koprskemu pristanišču, smo se kljub lakoti odpeljali mimo vseh gostiln. Opazovali smo čolne brez vesel, bele jadrnice in goro škotel, ki so zastirale pogled na našo ladjo. Pred začetkom plovbe nas je ohladil septembrski vetrc. Dan je bil res popoln.

KAJ NAM POVEDO ŠTEVILKE (Seznam)

1. naloga

a) Francija

b) Italija

- c) v Španiji in Italiji
- č) na Portugalskem
- d) v pričakovani življenjski dobi
- e) na Portugalskem
- f) Španija, Francija

2. naloga

a) *Po smislu, npr.:*

(Graf prikazuje) brezposelnost/odstotek brezposelnosti. To ugotovimo po številkah ob navpičnici, ki so razporejene od 0 do 12. Samo odstotek brezposelnosti se giba znotraj teh dveh števil.

b) po abecedi

c) *Po smislu, npr.:*

Tam, kjer je brezposelnost visoka, je tudi ljudi pod pragom revščine veliko. Npr. v Španiji je brezposelnost med temi državami najvišja (11,3 %), najvišji je tudi delež ljudi pod pragom revščine (19,8 %).

3. naloga

Po smislu, npr.:

Seznam nam prikazuje nekaj podatkov za pet držav, in sicer Portugalsko, Španijo Francijo, Italijo in Avstrijo. Opazujemo površino države, število prebivalcev, povprečno starost prebivalcev, odstotek starejših od 65 let, število rojstev, pričakovano življenjsko dobo, odstotek mestnega prebivalstva, odstotek pismenosti, brezposelnosti in ljudi pod pragom revščine. Najbolj me je presenetilo, da ima Italija tako nizko stopnjo rodnosti. Najraje bi živel/-a v Avstriji, ker je med vsemi državami najbogatejša in ima najmanj brezposelnih ljudi.

4. naloga

a) (Preglednica prikazuje) starost otrok ob vstopu v obvezno šolo in ob njenem zaključku in število let šolanja za 10 evropskih držav(.

b) Najdlje se šolajo v Belgiji, na Portugalskem in na Nizozemskem, kjer obvezno šolanje traja do 18. leta./Največ časa pa se šolajo na Nizozemskem, kjer obvezno šolanje traja 13 let.

c) Drugačna je Rusija, saj otroci začnejo s šolanjem, ko imajo 5,5 let, in ga zaključijo, ko imajo 14,5 let.

č) Maltežani vstopijo v šolo leto pred nami, Estonci leto za nami, oboji pa končajo šolanje leto za nami.

d) *Po smislu, npr.:*

Portugalski otroci začnejo obvezno šolanje pri šestih letih in ga zaključijo pri 18. Šolajo se 12 let, kar je skoraj največ med primerjanimi državami. Začetek šolanja sovпада z večino ostalih držav, zaključek obveznega šolanja pa je pozen, saj se Portugalci skupaj z Belgijci in Nizozemci šolajo do 18. leta.

POVABLJENI STE NA ODPRTJE RAZSTAVE (Vabilo)

1. naloga

Po smislu.

2. naloga

a)

Element/značilnost	Uradno vabilo	Neuradno vabilo
Naslov sporočevalca	✓	
Naslov naslovnika	✓	
Kraj pisanja	✓	✓
Datum pisanja	✓	✓
Ime dopisa (Vabilo)	✓	(✓)
Nagovor	✓	✓
Vsebina (na kaj vabimo, kje in kdaj bo dogodek)	✓	✓
Pozdrav	✓	✓
Podpis samo z imenom		✓
Podpis z imenom in priimkom	✓	
Vikanje	✓	
Tikanje		✓

b) Samo uradno vabilo: naslov sporočevalca, naslov naslovnika, vikanje

Samo neuradno vabilo: podpis samo z imenom, tikanje

Skupno uradnemu in neuradnemu vabilu: kraj pisanja, datum pisanja, ime dopisa, nagovor, vsebina, pozdrav

3. naloga

Po smislu.

4. naloga

Vrsta vabila: URADNO: 4, 3, 9, 1, 16, 6, 10, 14, 2, 13

Vrsta vabila: NEURADNO: 3, (1), 5, 15, 12, 7, 8, 11

5. naloga

Po smislu, npr.:

Vabilo bi obesili na oglasno desko, objavili na spletni strani šole, na radiu, lističe z vabili bi razdelili po poštnih nabiralnikih.

MINUTKA Z G. PRAVOPISNIKOM

Sedmošolci so se vrnili z ekskurzije po Gorenjski. Najprej so se ustavili na Jesenicah in iz Železarskega muzeja prišli z lepimi vtisi. Zanimiva se jim je zdela rekonstrukcija stare kovačnice s kovaškim kladivom. Na Bledu so si privoščili kremne rezine, z Gorenjske pa so se domov odpeljali z avtobusom izpred hotela Park.

Z VAJO DO ZNANJA

1. naloga

Prvega novembra 1520 je napočil odločilen trenutek: ladje so zaplule **v** mračno sotesko in **po** nevarnem manevriranju **skozi** ozke prelive je Magellan **po** 28 dnevih zagledal novo morje. **Pred** njim je ležala ogromna mirna površina Tihega oceana. Bil je **blizu** življenjskega uspeha: **k** odkritjem si je lahko pripisal novo vodno pot, ki še danes nosi **po** njem ime Magellanov preliv.

2. naloga

Predlog + samostalnika	Vprašalnica	Sklon samostalnika
čez ocean	Čez koga ali kaj?/Čez kaj?	tožilnik/tož./T
proti zahodu	Proti komu ali čemu?/ Proti čemu?	dajalnik/daj./D
v vročini	V kom ali v čem?/V čem?	mestnik/mest./M
brez hrane	Brez koga ali česa?/Brez česa?	rodilnik/rod./R
V morje	V koga ali kaj?/V kaj?	tožilnik/tož./T
v začetku	V kom ali v čem?/V čem?	mestnik/mest./M
z Magellanom	S kom ali s čim?/S kom?	orodnik/orod./O
do otokov	Do koga ali česa?/Do česa?	rodilnik/rod./R
pred Filipini	Pred kom ali čim?/Pred čim?	orodnik/orod./O

3. naloga

Preostali mornarji so **z** otočja pobrali dišave in odpotovali naprej le **z** ladjo Victoria. Ladja je odplula **s** 47 preostalimi mornarji in **z** nekaj domorodci. **H** krmilu je stopil pogumni kapitan Juan Sebastian Delcano. Odločili so se odpotovati domov, **s** čimer so se vsi strinjali. Ker odprava ni dobila podpore **s** portugalske strani, so dolgo potovali **z** zelo majhnimi zalogami hrane in vode. Obpluli so Rt dobrega upanja in izčrpani, a **s** ponosom prispeli do Španije. Namesto Magellana je **k** španskemu kralju pristopil Delcano. Španija se je lahko pohvalila **s** prvo plovo okoli sveta.

4. naloga

Po prihodu **na** Filipine je Magellan sklenil, da bo najprej osvojil otočje in **z** njega odšel kot zmagovalec. Domačine je želel prisiliti **v** krščanstvo. **Do** domačinov je nastopil kruto, njegova želja **po** osvajanju otočja pa je **v** zgodovini zapisana kot slaba odločitev. Magellan je bil namreč **v/ob/pri** spopadu **z** domorodci **na** otoku Mactan **blizu/poleg** Filipinov ubit. Odprava je sicer **z** dvema ladjama nadaljevala pot, a je bila **brez** volje in zagona. Prebili so se **do** Dišavnih otokov, ugotovili pa so, da je ena **od** ladij **zaradi** poškodb povsem neuporabna **za** pot naprej.

5. naloga

Po smislu, npr.:

Magellan je po letu plovbe z ladjami zavil v mračno sotesko, iz katere je po nevarnem manevriranju našel pot po 28 dneh. Tako je odkril nov preliv. Do domačinov na Filipinih je nastopil okrutno, želel je na silo uveljaviti krščanstvo, zato so ga domačini ubili. Njegova odprava se je sicer končala s sprejemom pri španskem kralju in potrditvijo, da so odkrili novo pot okoli sveta, a žal brez Magellana.

6. naloga

Blaž je poleti počitnikoval v najjužnejši portugalski pokrajini Algarve. Do tja je z družino poletel **z** letališča v Benetkah. Pristali so v največjem mestu Faro, **iz** njega pa so se potem vozili na različne plaže. **Z** balkona njihovega apartmaja je bilo videti neskončno morje. Ko se je Blaž potopil vanj, skoraj ni hotel več **iz** njega. **S** plaže so po navadi odhajali okrog poldneva. Po kosilu so največjo vročino preživeli v senci, **iz** nje pa so pokukali, šele ko se je malo ohladilo. Zvečer so se pogosto sprehodili po zanimivih ulicah, splezali pa so tudi na zvonik ene od cerkva, **s** katerega ni samo čudovit razgled, ampak so tam tudi gnezda štokelj. Blažu so bile všeč, ko so vzletale **z** visokih streh in **iz** gnezd preganjale tudi mlajše štoklje. **Iz** portugalskega Algarveja se je Blaž vrnil poln novih vtisov.

7. naloga

Med mestom in morjem je velika laguna. Ta je leta 1755, ko je Portugalsko prizadel hud potres, mesto obvarovala **pred** še hujšimi posledicami. Če bi se **nad** mestom znesel še cunami, bi bilo žrtev še več. Danes **v** laguni živi veliko vrst ptic. Nekatere **od** njih tu le počivajo **na** selitveni poti **v** Afriko. Laguna je **s** svojimi otočki in predvsem **z** dolgimi plažami privlačna **za** turiste. **Do** otokov lahko pridemo **z** ladjico, ki vozi **iz** središča Fara.

Med mestom – Med kom ali čim?/Med čim?; pred posledicami – Pred kom ali čim?/Pred čim?; nad mestom – Nad kom ali čim?/Nad čim?; v laguni – V kom ali čem?/V čem?; od njih – Od koga ali česa?/Od česa?; na poti – Na kom ali čem?/Na čem?; v Afriko – V koga ali kaj?/V kaj?; s (svojimi) otočki – S kom ali čim?/S čim?; za turiste – Za koga ali kaj?/Za koga?; Do otokov – Do koga ali česa?/Do česa?; z ladjico – S kom ali s čim?/S čim?; iz središča – Iz koga ali česa?/Iz česa?

8. naloga

Ko človek pride **v** stari del mesta Faro, začuti, zakaj je Algarve prav posebna pokrajina. **Od** ostale Portugalske se loči **po** tem, da je prepredena **z** mavrskim duhom. Mavri so bili arabski prebivalci, ki so **v** preteklosti **iz** severne Afrike osvajali portugalska ozemlja **od** juga **proti** severu. **Na/Ob** obali je zraslo ribiško naselje **iz** preprostih hiš **z** majhnimi vrati in okni. Premožnejši meščani so si hiše postavili **v** osrednji del mesta **z** lepo tlakovanimi, rahlo vijugastimi ulicami. **Na** vsaki hiši je še danes azulej, to je hišna številka, napisana **na** okrašenih keramičnih ploščicah. Najlepša **med** njimi je menda **na** stavbi portugalske banke, ki stoji **na** glavnem trgu Manuela Bivarja.

9. naloga

Predlog + sam.	Časovno r.	Krajevno r.	Vzročno r.	Načinovno r.
V kraju Caramujeira		✓		
Zaradi čeri			✓	
z ladjice		✓		
Z radovednostjo				✓
Na plaži		✓		
pred večerom	✓			
Z morja		✓		
Med vožnjo	✓			
v (naslednjih) dneh	✓			
v jame		✓		
zaradi vročine			✓	

10. naloga

a)

Fado je glasbena zvrst, ki se je najprej pojavila **v** revnih četrtih Lizbone in Porta, pozneje pa se je **s** študenti prenesla **v** staro univerzitetno mesto Coimbra. Fado je mestna glasba in jo je treba ločiti **od** glasbe, povezane **s** tradicijo in folkloro. **Na** podeželju je ni, se pa **od** pokrajine **do** pokrajine zelo razlikuje. Originalno je fado izvajal **v** tavernah pevec ali pevka **ob** spremljavi klasične španske kitare in posebne, **v** obliki hruške oblikovane portugalske kitare. **V** Coimbri so bili fadisti le moški. Glasbo so **v** obliki podoknic izvajali **pod** okni srčnih izvoljenk. Fado je sicer žalostna glasba, ki govori **o** usodi, žalovanju, hrepenenju **po** nedosegljivih stvareh. Danes se ga da slišati **v** poznih večernih urah **na** ulicah v starodavnih četrtih Lizbone. **Poleg** fada se – odraslim, seveda – prileže steklenica portovca.

b)

Je v univerzitetni Coimbri.	Prihaja iz univerzitetne Coimbre.
Je na ulicah glavnega mesta.	Prihaja z ulic glavnega mesta.
Je pod okni srčnih izvoljenk.	Prihaja izpod oken srčnih izvoljenk.
Je v mestnih tavernah.	Prihaja iz mestnih tavern.
Ni je na podeželju.	Ne prihaja s podeželja.

c) **Poleg** fada se – odraslim, seveda – prileže steklenica portovca. – **Zraven** fada se – odraslim, seveda – prileže steklenica portovca./**Ob** fadu se – odraslim, seveda – prileže steklenica portovca.

Sedeli smo **ob** reki Tejo in poslušali oddaljeni fado. – Sedeli smo pri reki Tejo in poslušali oddaljeni fado./Sedeli smo **poleg/zraven** reke Tejo in poslušali oddaljeni fado.

Pot nas je vodila **preko** mostu.– Pot nas je vodila **prek** mostu./Pot nas je vodila **čez** most. **Zoper** slabo voljo se prileže nočni sprehod. – **Proti** slabi volji se prileže nočni sprehod.

11. naloga

Po smislu.

2. UČNI SKLOP: V NEZNANO PUŠČAVO

TUAREGI, SVOBODNI V PUŠČAVI (Opis življenja ljudi v dani državi ali skupnosti)

1. naloga

Po smislu, npr.:

Tuaregi so ljudstvo, ki se zares svobodno počutijo le v puščavi, kjer lahko živijo svoje tradicionalno življenje.

2. naloga

Po smislu, npr.:

Da, besedilo se mi je zdelo zanimivo, saj sem spoznal/-a življenje ljudstva, za katerega prej nisem vedel/-a.

Ne, besedilo se mi ni zdelo zanimivo, saj me neznana ljudstva sploh ne zanimajo/saj o Tuaregih že vse vem.

3. naloga

Neobičajno pri naslovu je to, da je dvojezičen, in sicer je najprej v tuareškem in nato še v slovenskem jeziku (Taraut en tenere/Hči puščave).

4. naloga

a) *Po smislu, npr.:*

3, 2, 1, 5, 4 (mogoče so zelo različne rešitve, pomembna je utemeljitev)

b) *Po smislu, npr.:*

Besedilo je ravno prav dolgo in primerno za osnovnošolce predmetne stopnje, ki pa so bralci Gee. Zato se mi zdi najprimerneje, da bi bilo objavljeno v tej reviji. Najmanj primerno pa se mi zdi za spletne strani o Tuaregih, saj menim, da bi tam Tuarege in njihovo življenje morali predstaviti še bolj podrobno.

5. naloga

- A** Da bi bralcem opisala Tuarege in njihov način življenja.
- B** Da bi bralce opozorila na pozabljeno ljudstvo v Sahari.
- C** Da bi v Saharo k Tuaregom privabila čim več turistov.
- Č** Da bi bralcem sporočila, da so Tuaregi svobodni le v puščavi.

6. naloga

a) Fotografije **popestrijo besedilo in pojasnjujejo zapisano**/govorijo o stvareh, ki jih v besedilu ni.

b) Druga fotografija stoji ob 3. odstavku. Ta odstavek omenja **kamele**, na fotografiji pa je prikazana **kamela**(, tuareška najpomembnejša žival).
Tretja fotografija je ob 4. odstavku. V njem bralci spoznamo **oblačila in obutev/kako se Tuaregi oblačijo**, na fotografiji pa vidimo **modro oblačilo/modškega, zavitega v modro oblačilo**.
Četrta fotografija je ob 5. odstavku, v katerem **spoznamo tuareško hrano/spoznamo, kaj Tuaregi jedo in pijejo**, na fotografiji vidimo **Tuarega pri pripravi tagila**, peta fotografija pa je ob 7. odstavku, saj ta odstavek **govori o življenju otrok**, na fotografiji pa je **prikazana tuareška deklica**.

c) Prva fotografija sodi k 5. odstavku, saj v njem izvemo, da Tuaregi pijejo tudi čaj, **na fotografiji pa je prikazano kuhanje čaja.**

Druga fotografija spada k odstavku 2, **saj prikazuje šotore/bivališča**, o katerim beremo v 2. odstavku.

Tretja dodana fotografija sodi k odstavku 6, **saj prikazuje poroko**, o njej pa govori 6. odstavek.

7. naloga

a) *Po smislu, npr.:*

- Tuaregi: puščavsko ljudstvo v severni Afriki, nomadi
- bivališča: v puščavi šotori, v mestih preproste hiše
- povezanost z naravo: kamele, rastline, varčnost z vodo
- obleka in obutev: oblačila za doma in za boljše priložnosti, moški so zakriti, preprosta obuvala
- hrana in pijača: zelenjava, tagilo, riž, testenine, redko meso, mleko, čaj, voda
- pomembni dogodki: poroka, rojstvo
- življenje otrok: pomanjkanje, brez svojih šol

b) /

8. naloga

Tuaregi živijo tako v puščavi kot v mestih.

DA NE

Podatek iz besedila: V mestih bivajo v zelo preprostih hišah (brez vode, elektrike), v puščavah pa v šotorih. (2. odstavek)

Oblačila spravljajo v posebne skrinje.

DA NE

Podatek iz besedila: Obleko, povezano v vrečah iz kozjih kož, shranjujejo nad tlemi v posebni kolibi.

Tuaregi pojedjo veliko zelenjave.

DA NE

Podatek iz besedila: (Tuaregi skušajo čim več hrane pridelati sami.) V oazah gojijo različne vrste zelenjave (kumare, papriko, solato, čebulo).

9. naloga

(Namesto mila uporabljajo) pesek(.)

10. naloga

Ženska: tisarnast, bazan, timba

Moška: akarbej, bazan, timba, šaš

11. naloga

Po smislu, npr.:

Zakrivajo se moški, da s tem izkazujejo spoštovanje do žensk. Za nas je to nekoliko nenavadno, ker v svoji okolici večinoma vidimo zakrite ženske.

12. naloga

Je srednje modra barva/v svetlobnem spektru je med modro in vijolično/kakršno je oblačilo moža na fotografiji v izhodiščnem besedilu.

13. naloga

(Tuaregi ne jedo) mesa(.)

14. naloga

Po smislu, npr.:

Pri tuareški zaroki je nenavadno, da na njej ni nobenega moškega, tudi zaročenca ne, ampak le ženske. Zaročni prstan na prst zaročenki natakne zaročenčeva mama ali sestra. Za nas je to nenavadno, ker smo navajeni zarok, kjer sta prisotna oba zaročenca.

15. naloga

Nomadsko življenje je

A življenje v šotorih in revnih hišah.

B način življenja, pri katerem se seliš.

C stalen način življenja v puščavi.

Plemenske skupine so

A skupnosti ljudi, ki jih družijo skupen način življenja.

B neevropski narodi ali ljudstva.

C necivilizirana, barbarska ljudstva.

Tradicionalno menjavanje pomeni,

A da tako menjajo že od nekdaj.

B da je taka menjava zastarela.

C da se taka menjava ne izplača.

16. naloga

Po smislu, npr.:

Tuareški otroci odraščajo v skromnosti, večkrat v pomanjkanju, kar je pri slovenskih otrocih redko. Tuareški otroci nimajo šol v svojem jeziku, slovenski otroci jo imajo. Veliko tuareških otrok je sirot zaradi vojnih spopadov, na našem ozemlju vojne k sreči ni. Se pa tuareški otroci veliko igrajo na prostem, na kar slovenski otroci pogosto pozabljajo.

17. naloga

Tuareški otroci **odraščajo** v skromnosti, pogosto tudi v pomanjkanju. V sedanjosti Tuaregi težko **dobijo** službe, v bližnjih mestih **je** veliko brezposelnih, s tradicionalnim menjavanjem pridelkov in izdelkov pa **ne zaslužijo** dovolj za lagodno življenje. Zaradi nenehnih vojaških spopadov v tem delu Afrike **je** veliko otrok sirot. Veseli **so** sleherne pozornosti, ki jo **dobijo**. Svojih šol Tuaregi **nimajo**. Otroci **poznajo** veliko iger, vse pa **so** take, da **se** ob njih tudi **učijo**. Med vsemi **imajo** najraje igro taghmart, pri kateri **hodijo** od šotora do šotora, **pojejo** pesmi ter **skušajo** dobiti na tak način čim več hrane, na primer sladkor in dateljne. Tuaregi **so** iskreni, srčni in preprosti ljudje.

a) Glagoli v odlomku so v 3. osebi, prevladujejo glagoli v množini, v ednini je le glagol je in v sedanjem času/sedanjiku.

b) Sedanji čas je uporabljen, saj so predstavljene značilnosti življenja Tuaregov, veljavne dalj časa, dogodki pa se ponavljajo.

18. naloga

DA NE

Pojasnilo: Preverimo lahko npr. kje Tuaregi živijo, kako živijo, kaj jedo.

19. naloga

- A Prepogosti uporabi prevzetih besed.
B Izražanju čustvenega odnosa do ljudi.
C Opisovanju zasebnega življenja.

Po smislu, npr.:

Bralec želi dobiti čim bolj resnično sliko o življenju Tuaregov, zato ni prav, da nam pisec vsiljuje svoje videnje, občutja in mnenja.

20. naloga

a) Tuaregi so iskreni, srčni in preprosti ljudje.

b) *Po smislu, npr.:*

Pisec, ki piše o življenju neke skupnosti, se v to življenje precej vživi, dobro spozna ljudi in nehote zapiše tudi kakšno svoje mnenje.

21. naloga

Po smislu.

22. naloga

Po smislu.

MINUTKA Z G. PRAVOPIŠNIKOM

Tuaregi so v srcu in razmišljanju do današnjih dni ostali potrpežljivi nomadi, ne načrtujejo prihodnosti, ampak živijo sedanost. Blizu jim je narava, življenjski slog pa je prilagojen pomanjkanju in skromnosti. Kljub vsemu so vedri in zadovoljni.

K TUAREGOM NA ČAJ (Stavek)

1. naloga

Po smislu, npr.:

Da, bi se odzval/-a, saj mislim, da takega povabila ne smeš zavrniti.

Ne, ne bi se odzval/-a, saj tako sladkega čaja ne bi mogel/-la popiti.

2. naloga

(Besedilo je sestavljeno) iz 10 povedi, saj je deset končnih ločil – pik (in desetkrat se poved začne z veliko začetnico).

3. naloga

a)

Pri Tuaregih čaj vsebuje veliko sladkorja./Čaj pri Tuaregih vsebuje veliko sladkorja.

Tuaregi čaj kuhajo na poti in doma./Tuaregi kuhajo čaj doma in na poti.

Čaj simbolizira ljubezen in smrt./Čaj simbolizira smrt in ljubezen.

b) V vsaki povedi je **le en dogodek**/sta dva dogodka/je več dogodkov.

c)

A Samostalnik, ker nam pove, kdo je tisti, ki kaj dela.

B Glagol, ki izraža, kaj kdo dela oz. kaj se dogaja.

C Predlog, ker izraža razmerje med besedami.

4. naloga

Zeleni čaj **pijejo** po vsakem obroku in ob vsaki priložnosti. Povabila na čaj nikoli **ne zavrnejo**, pa tudi prehitro ga **ne spijemo**.

V stavku so trije glagoli, torej imamo tri stavke.

5. naloga

a)

Zeleni čaj **pijejo** po vsakem obroku.

Na poteh čaj **pripravljajo** moški sami.

Čaj Tuaregi **ponujajo** v treh delih.

b)

Vprašalnica	Podatek	Primeri
Kako?	(o) načinu	v treh delih
Kje?	(o) kraju	na poteh
Kdo?	(o) osebi, ki kaj dela/vršilcu	Tuaregi/moški
Kaj?	(o) predmetu dejanja	zeleni čaj/Čaj
Kdaj?	(o) času	po vsakem obroku

6. naloga

Tuaregi hitro pitje čaja razumejo kot žalitev.

Kaj (Tuaregi) delajo?	Kdo razume?	Kaj razumejo?	Kako razumejo?
razumejo	Tuaregi	hitro pitje čaja	kot žalitev

Čaju dodajajo veliko količino sladkorja.

Kaj delajo?	Kaj dodajajo?	Čemu dodajajo?
dodajajo	veliko količino sladkorja	čaju

V majhen kozarček dajo tudi do 10 žličk sladkorja.

Kaj naredijo?	Kaj dajo (v kozarček)?	Kam dajo?
dajo	tudi do 10 žličk sladkorja	v majhen kozarček

7. naloga

DA NE

Pojasnilo: Prva poved ima 4 podatke, druga in tretja pa po 3 podatke.

8. naloga

V prvem stavku so 4 stavčni členi, v drugem 3, v tretjem stavku 3 stavčni členi.

TUAREŠKI JEZIK IN PISAVA (Povedek)

1. naloga

Po smislu, npr.:

Najbolj me je presenetilo, da se vse besede moškega spola začenjajo na A, vse ženskega spola pa na T./Da imajo za kamelo več kot 100 izrazov, medtem ko imamo pri nas za posamezne besede največ 3 sopomenke.

2. naloga

Po smislu, npr.:

Slovenska pisava ima 25 črk, (29 glasov,) od tega 5 samoglasnikov, tuareška pa ima od 26 do 35 znakov, a le dva samoglasnika. Slovenci beremo samo od leve proti desni, Tuaregi pa poleg tega še od desne proti levi, od zgoraj navzdol in od spodaj navzgor.

3. naloga

Povedi: 12

Stavki: 12

Ugotovil/-a sem, da je v besedilu enako število povedi in stavkov.

4. naloga

A Kdo kaj dela oz. s kom/s čim se kaj godi.

B Kdaj se v stavku kaj dogaja.

C Kje se v stavku kaj dogaja.

Č Kaj kdo dela oz. kaj se dogaja.

5. naloga

a) Tuaregi **imajo** svojo pisavo in jezik. Pisava tifinar **je** po nekaterih podatkih najstarejša pisava na svetu. **Ima** od 26 do 35 znakov (odvisno od pokrajine). **Ima** le dva samoglasnika, in sicer a in e. Njen nastanek naj **bi segal** več kot 4000 let nazaj. **Beremo** jo od leve proti desni, od desne proti levi, od zgoraj navzdol ali od spodaj navzgor. Tuaregi svoj jezik **imenujejo** tamašek. **Ima** več narečij. Danes ta jezik **govori** vedno manj Tuaregov. Mlajši ljudje namreč **uporabljajo** predvsem arabščino. Vse besede moškega spola **se začenjajo** na črko A, vse ženskega spola pa na T. Za kamelo kot najpomembnejšo tuareško žival **je** v tamašku več kot 100 izrazov.

b) glagoli

6. naloga

Ker Tuaregi **nimajo** svojih šol, težko **skrbijo** za ohranjanje svojega jezika in pisave, zato ponekod **izginjata**. Mira Delavec Touhami **pravi**: »**Želim si**, da **bi oblikovali** učni načrt za poučevanje tamaška v rednih srednjih šolah.« Če ji **bo uspelo**, **bodo** otroci v šoli **spoznavali** tudi tuareško kulturno dediščino in se **bo** na tak način zavestno **ohranjala**.

a)

A Povedek je lahko le glagol, ki je v 3. osebi, v ednini ali množini in v sedanjiku.

B Povedek je glagol v kateri koli osebi, številu, času in naklonu.

b) **Stavek ima lahko le en povedek/poljubno število povedkov.**

7. naloga
Po smislu.

8. naloga

Kdo ima svojo pisavo in jezik?/Kdo bere pisavo v vseh smereh? Tuaregi.

Kaj naj bi segalo več 4000 let nazaj? Njen nastanek.

Kdo uporablja predvsem arabščino?/Kdo tamaška skoraj ne uporablja več? Mlajši ljudje.

Kaj se začinja na črko A? Vse besede moškega spola.

a)

Kdo ima svojo pisavo in jezik?/**Kdo** bere pisavo v vseh smereh?

Kaj naj bi segalo več 4000 let nazaj?

Kdo uporablja predvsem arabščino?/**Kdo** tamaška skoraj ne uporablja več?

Kaj se začinja na črko A?

b)

A Kaj kdo dela oz. kaj se dogaja.

B Kje kdo kaj dela oz. kje se dogaja.

C Na kakšen način se kaj dogaja.

Kdo kaj dela oz. kaj se s čim dogaja.

9. naloga

a)

Gospa Mira si prizadeva tuareški jezik uveljaviti v rednih šolah.

Tudi za boljše poznavanje Tuaregov pri nas je zaslužna **ona**.

Tako bi se ohranjala **tuareška kulturna dediščina**.

Ta je za Tuarege zelo pomembna.

b)

V stavku je le en osebek.	Osebek je vedno samostalnik.
Osebek vedno stoji na prvem mestu v stavku.	Osebkov je lahko v stavku več.
V vlogi osebka pogosto stoji samostalnik.	Po osebkju se vprašamo s kaj kdo dela.
Osebek je vedno iz ene besede.	Osebek lahko stoji kjer koli v stavku.
V osebkju je pogosta besedna zveza (prid. + sam., sam. + sam., svoj. zaim. + sam.).	
Osebek je vedno samo oseba.	Osebek je lahko tudi osebni ali kazalni zaimek.
Po osebkju se vprašamo s kdo kaj dela oz. kaj se z njim dogaja.	
Osebek je vedno v imenovalniku.	Osebek je najpomembnejši stavčni člen.
Brez osebka ni stavka.	Osebek je lahko tudi iz dveh, treh ali več besed.

10. naloga

a) Tuareška pisava. Tega podatka v stavku nimam.

Mi. To izvem iz povedka.

b) DA **NE**

11. naloga

a) Življenje Tuaregov v puščavi spremljajo številne živali. Življenje v puščavi tudi za živali ni lahko. Vsak predel puščave poseljujejo druge živali. V kamniti puščavi okrog gorovja Hoggar živijo mufloni in gazele. V nižinskih delih najdemo predvsem zajce, miši, skakače, puščavske lisice, ježe in škorpijone. V bližini vode živi ptica mula mula. Za transport Tuaregi uporabljajo osle. Preživetje pa Tuaregom predstavlja kamela. Ta lahko v puščavi živi brez vode do tri tedne. Zmore priti tudi v povsem nedostopne predele puščave.

b) Ne, dva stavka nimata osebka: V nižinskih delih najdemo predvsem zajce, miši, skakače, puščavske lisice, ježe in škorpijone. Zmore priti tudi v povsem nedostopne predele puščave.

12. naloga

Kamele so zelo nepredvidljive, plašne in trmaste živali. Na jezdenje jo morajo Tuaregi pripravljati že od malega. Trening traja do šest mesecev. Kameli je svoboda zelo pomembna. Zato si je ne dovoli vzeti zlahka. Besneča žival lahko nezaželenega jezdeca ubije, ko ga vrže iz sedla.

MINUTKA Z G. PRAVOPISNIKOM

Ali si predstavljate, da v južnoameriškem pragozdu živi ljudstvo, ki mu v jeziku manjkajo besede za barve? Težko je razumeti, da za njih ogenj ni rdeč, temveč tak kot kri. Približno enako nenavadno je, da stvari ne štejejo, ampak le primerjajo med sabo. Morda so zato poslednji prebivalci planeta, ki jih minevanje časa ne vznemirja.

KAKO ODRAŠČAJO TUAREŠKI OTROCI (Raziskovalni pogovor)

1. naloga

Po smislu, npr. trije podatki od:

(Ostalo mi je spominu), da vstajajo ob sončnem vzhodu in hodijo spat ob sončnem zahodu, da vsi opravljajo vsa dela, da se igrajo, ko družina počiva, da so odgovorni za mlajše sorojence, da se v šoli učijo samo arabščino, da imajo skromne šolske potrebščine.

2. naloga

Avtorica se je pogovarjala, da bi od g. Touhamija izvedela čim več o tuareških otrocih in njihovem življenju in to potem predstavila bralcem.

3. naloga

- A O svojem otroštvu in življenju otrok.
- B O tuareškem življenju na splošno.
- C Predvsem o otrocih in njihovem življenju.
- Č O revščini, bogastvu in hvaležnosti.

4. naloga

Tuareški otroci so pri izdelavi igrač zelo iznajdljivi. DA NE
Pojasnilo: Za izdelavo uporabijo naravne materiale, celo kozje in kamelje kakce.

Otroci morajo opravljati različna dela.

DA

NE

Pojasnilo: Naloge so razdeljene in vsi otroci npr. pomagajo pri molži, čuvajo koze, nosijo mleko, vodo, pomagajo pri pranju perila.

Fantje pasejo drobnico, dekleta pa pogosteje kuhajo.

DA

NE

Pojasnilo: Vsi otroci opravljajo vsa dela.

5. naloga

marljivost, skrbnost, spoštljivost, odgovornost, skromnost, povezanost

6. naloga

spoštovanje do staršev

ubogljivost/odgovornost

7. naloga

Po smislu, npr.:

Preprosta ljudstva revščino pojmujejo drugače kot zahodnoevropska. Tuaregi ne hrepenijo po materialnih stvareh, v duši so bogati, saj so njihovo bogastvo prijatelji, za otroke pa tudi starši.

8. naloga

Po smislu, npr.:

Tuareški otroci imajo zelo skromne šolske potrebščine, slovenski učenci pa imajo na razpolago zelo različne zvezke, barvice, torbe. V naših razredih je do 28 učencev, pogosto manj, v tuareških pa od 40 do 50. Bistveno pa je, da se slovenski učenci učijo v slovenščini, tuareški pa v arabščini, ki ni njihova materinščina. Pri nas se lahko šolajo vsi otroci v družini, pri njih pa se lahko šola le en otrok.

9. naloga

S čim/Kako tuareški otroci zaključijo svoje šolanje? S srednjo šolo.

Kaj lahko postanejo tuareški otroci po končanem šolanju? Trgovci, vozniki džipov, varnostniki.

Kaj je postal g. Touhami? Turistični vodnik.

Kdo ga je naučil angleščino?/Kdo ga uči slovenščino in nemščino? Žena Mira.

Kaj želi turistom/ljudem pokazati? Lepote puščave.

10. naloga

a) razvajeni

b) Po smislu, npr.:

Zdi se mu, da se evropskim otrokom ni treba za nič truditi in da tega ne znajo ceniti. Starši jim veliko nudijo, zato ne postanejo odgovorni. Zdi se mu tudi, da premalo spoštujejo hrano, naravo in materinščino.

11. naloga

Po smislu, npr.:

Sin velik del leta preživi v puščavi, navajen je na življenje v njej, poleg tega je njegov oče Tuareg, ki mu zagotovo privzgaja ljubezen in pozitiven odnos do puščave.

12. naloga

a) Iz vprašanj in odgovorov.

b) Soavtorica SDZ/ga. Mateja Hočevar Gregorič

c) g. Abdel Touhami

č) (Daljši so) odgovori, saj bralce zanimajo podatki o npr. življenju tuareških otrok in so odgovori bistveni del pogovora.

d) Začenjajo se pri sogovornikovem otroštvu, nato preidejo na vse tuareške otroke in na različne družine, in sicer v časovnem zaporedju: od zgodnjega otroštva, preko šolanja do zaposlitve. Na koncu je primerjava z načinom življenja evropskih otrok.

13. naloga

Po smislu.

14. naloga

a) in b) *Po smislu.*

15. naloga

a) Tuaregi svojih šol nimajo. **Koga ali česa/Česa nimajo Tuaregi?**

Njihovega jezika se v šoli ne poučuje. **Koga ali česa/Česa se v šoli ne poučuje?**

Staršev nimajo v bližini. **Koga ali česa/Koga nimajo v bližini?**

Ljudem sem pokazal lepote puščave. **Komu ali čemu/Komu sem pokazal lepote puščave?**

Posvečajo se delu in učenju skozi igro. **Komu ali čemu/Čemu se posvečajo?**

Navodila staršev spoštujejo. **Koga ali kaj/Kaj spoštujejo?**

Družba Tuarege vedno bolj potiska na rob. **Koga ali kaj/Koga družba potiska na rob?**

Z vami bi se pogovarjala predvsem o tuareških otrocih. **O kom ali čem/O kom bi se pogovarjala z vami?**

Nikoli ne hrepenimo po materialnih stvareh. **Po kom ali čem/Po čem nikoli ne hrepenimo?**

Z mamu gre otrok past ovce in kože. **S kom ali čim/S kom gre otrok past ovce in kože?**

Igrali smo se s peskom. **S kom ali čim/S čim smo se igrali?**

b) **Koga ali česa/Česa** nimajo Tuaregi?

Koga ali česa/Česa se v šoli ne poučuje?

Koga ali česa/Koga nimajo v bližini?

Komu ali čemu/Komu sem pokazal lepote puščave?

Komu ali čemu/Čemu se posvečajo?

Koga ali kaj/Kaj spoštujejo?

Koga ali kaj/Kaj družba potiska na rob?

O kom ali čem/O čem bi se pogovarjala z vami?

Po kom ali čem/Po čem nikoli ne hrepenimo?

S kom ali čim/S čim gre otrok past ovce in kože?

S kom ali čim/S čim smo se igrali?

c) Obkrožil/-a sem vprašalnice,

• s katerim se sprašujem po povedku.

• **ki sem jih spoznal/-a pri sklanjanju samostalnikov.**

• s katerimi dobimo odgovor na vprašanje, kdo opravlja dejanje.

č)

	Vprašalnice za človeka	Vprašalnice za drugo
Rodilnik	koga?	česa?
Dajalnik	komu?	čemu?
Tožilnik	koga?	kaj?
Mestnik	(o) kom?	(o) čem?
Orodnik	(s) kom?	(s) čim?

d) Vprašalnici v imenovalniku (kdo?/kaj?) sprašujeta po osebk.

16. naloga

Učitelji gredo z njimi na izlete. **S kom gredo?**

Med igro so nas praskali kamni. **Koga so praskali?**

Med nami ni bilo razlik. **Med kom ni bilo?**

Država jim namreč ne pomaga. **Komu ne pomaga?**

Sedaj se učim z njo slovensko in nemško. **S kom se učim?**

Tudi v teh stavkih sem se spraševal/-a po predmetih, saj sem uporabljal/-a vprašalnice za samostalnike od rodilnika do orodnika (razen tožilnika)/vprašalnice za odvisne sklone samostalnikov.

17. naloga

a)

Starši v Evropi otrokom kupijo igračke. **Komu/Komu ali čemu kupijo? Kaj/Koga ali kaj kupijo?**

Snov jim razložijo učitelji. **Kaj/Koga ali kaj razložijo? Komu/Komu ali čemu razložijo?**

b) V vsakem od zgornjih stavkov sta po dva predmeta.

18. naloga

Rodilnik	tuareške miselnosti, čevljev, zavisti
Dajalnik	vsem ljudem, njim, naši tradiciji
Tožilnik	nas, za preživetje, slovenščino, preproste lutke,
Mestnik	o naših težavah, o tem
Orodnik	s prijatelji, z ženo, z njimi

19. naloga

Pobarvani so naslednji okvirčki:

Predmet nikoli ni v imenovalniku.

Predmet najpogosteje sestavlja samostalnik ali samostalniška besedna zveza.

Vsak osebni zaimsek, ki ni v imenovalniku, je v stavku predmet.

Po predmetu se sprašujemo z vprašalnicami, ki jih poznamo od samostalniških sklonov, to so vsi, z izjemo imenovalnika.

V stavku je lahko več predmetov, celo v istem sklonu.

Predmet je lahko iz ene ali več besed.

20. naloga

Po smislu.

21. naloga

- a) (Z vprašalnicami) kdaj, od kdaj, do kdaj(.)
- b) (Z vprašalnicami) kje, kam, kod, od kod, do kod(.)
- c) (Vprašalnica) zakaj(.)
- č) (Vprašalnica) kako(.)

22. naloga

a)

Beseda/besedna zveza	Vprašalnica + povedek	Vrsta okoliščine
v šotor	Kam nosi?	kraj
v mojem otroštvu	Kdaj so imeli?	čas
v srcu	Kje nosi?	kraj
samo doma	Kje govorimo?	kraj
zaradi odnosa države	Zakaj imajo?	vzrok
med počitkom družine	Kdaj se igrajo?	čas
zaradi razdeljenosti nalog	Zakaj bo nosil?	vzrok
naslednji dan	Kdaj bo nosil?	čas
ubogljivo	Kako bo opravil?	način
Prvič	Kdaj je bil?	čas
v puščavi	Kje je bil?	kraj
pri osmih mesecih	Kdaj je bil?	čas

b) DA NE

Pojasnilo: To dokazuje npr. zadnji stavek, v katerem so tri prislovna določila./Iz dveh zgodnjih stavkov sem izpisal/-a dve oz. tri prislovna določila.

23. naloga

Po smislu, npr.:

a) Tuaregi živijo v **severni Afriki**. Nekateri se odpravijo živeti v **mesto**. Bivajo v **skromnih hišah**. Le še nekaj jih je ostalo v **puščavi**. **Tam** imajo postavljene šotore. Spijo **na slami ali na podlogah iz živalskih kož**. Obleko shranjujejo **nad tlemi v posebni kolibi**. Stranišča imajo **na prostem**.

b) Tuaregi so **nekoč** živeli z naravo. **Danes/V današnjem času** je ohranjenih še zelo malo plemenskih skupin. V puščavi otroci **čez dan/vsak dan** pomagajo mami. **Ob zori/Ob sončnem vzhodu** vstanejo in gredo na pašo, spat hodijo **ob sončnem zahodu**. **Preko dneva/Vmes** zadremajo pri mami.

c) **Zaradi pomanjkanja vode** so z umivanjem varčni. V mesta se Tuaregi odseljujejo **zaradi preživetja/dela/študija**. **Zaradi pomanjkanja denarja/Zaradi revščine** se vsi otroci ne izšolajo.

č) Tuareški otroci odraščajo **skromno/v revščini**. Ko družina počiva, se **samostojno/veselo** igrajo. **Z veseljem** se učijo. Niso zavistni, si pomagajo in **zelo** spoštujejo svoje starše.

24. naloga

a)

- A Prislovna določila so večinoma prislovi, včasih tudi glagoli.
- B Prislovna določila so samo zveze pridevnika in samostalnika.
- C Prislovna določila so samo zveze predloga in samostalnika.
- Č Prislovna določila so različne samostalniške zveze in prislovi.**

b) Na primer, trije primeri od:

V današnjem času, čez dan, vsak dan, zaradi revščine, v puščavi so samostalniške zveze. Zelo, некоč, danes, skromno so prislovi.

25. naloga

Tradicionalne poroke in rojstva potekajo le še v puščavi. Ženska štirideset dni po porodu ostane v svojem šotoru. Pomagajo ji sestre in sestrične. Mož v tem času živi pri svojih starših. Štirideseti dan mora ženi prinesiti nove obleke. Ta se preobleče. Z otrokom odide v bivališče svojega tasta. Tam priredijo zabavo. Družina od takrat naprej zaživi skupaj. Zaradi starodavne tradicije in kulture ima ženska posebno mesto. Mož mora dostojno skrbeti za ženo in otroke. Ob morebitni ločitvi mora šotor zapustiti mož. Moški si nov dom lažje najde.

Prislovna določila kraja (p. d. k.)	le še v puščavi, v svojem šotoru, pri svojih starših, v bivališče svojega tasta, Tam
Prislovna določila časa (p. d. č.)	štirideset dni po porodu, v tem času, štirideseti dan, od takrat naprej, Ob morebitni ločitvi
Prislovna določila vzroka (p. d. v.)	zaradi starodavne tradicije in kulture
Prislovna določila načina (p. d. n.)	skupaj, dostojno, lažje

a) Po smislu.

b) Glej "hladilnik" na str. 74.

26. naloga

Vprašanje	Odgovor	Vrsta prisl. določila
Kam gredo na šolanje tuareški otroci?	V mesta.	prislovno določilo kraja
Kje živijo v času šolanja?	V mestih.	prislovno določilo kraja
Zakaj se v družini lahko šola le en otrok?	Zaradi revščine/pomanjkanja denarja.	prislovno določilo vzroka
Kako so opremljene njihove učilnice?	Skromno.	prislovno določilo načina
Zakaj je v učilnicah velik hrup?	Zaradi (pre)velikega števila učencev.	prislovno določilo vzroka
Kdaj se otrok vrne k staršem?	Po končanem šolanju/Po zaključenem šolanju.	prislovno določilo časa
Kako morajo govoriti otroci v šolah?	Arabsko.	prislovno določilo načina

27. naloga

Nekoč je zelo reven kovač plemenitemu Tuaregu ukradel kamelo.

Osebek	zelo reven kovač	Prisl. dol. kraja	/
Povedek	je ukradel	Prisl. dol. vzroka	/
Prisl. dol. časa	Nekoč	Prisl. dol. načina	/
Predmet	plemenitemu Tuaregu		
	kamelo		

*napaka!

Bog ga je zaradi tega dejanja močno kaznoval.

Osebek	Bog	Prisl. dol. časa	/
Povedek	je kaznoval	Prisl. dol. vzroka	zaradi tega dejanja
Predmet	ga	Prisl. dol. načina	močno
Prisl. dol. kraja	/		

Ubogega kovača je takoj spremenil v kuščarja.

Osebek	/	Prisl. dol. kraja	/
Povedek	je spremenil	Prisl. dol. vzroka	/
Prisl. dol. časa	takoj	Prisl. dol. načina	/
Predmet	Ubogega kovača		
	v kuščarja		

*napaka!

Še danes se kuščar skriva pod skalami v puščavi.

Osebek	kuščar	Prisl. dol. časa	še danes
Povedek	se skriva	Prisl. dol. vzroka	/
Predmet	/	Prisl. dol. načina	/
Prisl. dol. kraja	pod skalami v puščavi		

Zaradi nespametnosti in kraje žalostni tat ne najde svojega miru.

Osebek	žalostni tat	Prisl. dol. časa	/
Povedek	ne najde	Prisl. dol. vzroka	Zaradi nеспametnosti in kraje
Predmet	svojega miru	Prisl. dol. načina	/
Prisl. dol. kraja	/		

MINUTKA Z G. PRAVOPISNIKOM

Ko bom večji, bom tudi jaz potoval. Če bom imel veliko denarja, si bom privoščil potovanja v Afriko, Severno Ameriko, Azijo, morda pa tudi v Avstralijo. Ker so me med branjem navdušili Tuaregi, se bom zagotovo ustavil tudi pri njih. Da mi bo vse to uspelo, bom moral v šoli še kar dolgo in pridno delati.

Z VAJO DO ZNANJA

1. naloga

Na šolskem igrišču **se je** tisti dan **dogajalo** marsikaj. Pisane stojnice **so vabile** obiskovalce. Od daleč **se je slišalo** petje šolskega pevskega zbora. **Imeli so** še zadnjo vajo pred skorajšnjim nastopom. Ljudi **je bilo** iz minute v minuto več. Nihče **ni hotel zamuditi** slovesne prireditve. Tudi Anžetovi starši **so se veselili** sinovega nastopa.

2. naloga

Pri nas vsako soboto pospravljamo stanovanje. Načrt za to početje naredi seveda **mama**. **Vsak družinski član** mora narediti predpisano stvar. **Jaz** po navadi pospravim svojo in bratovo sobo. Potem pometem stopnišče in vežo. **Dnevna soba** je napisana na bratovem seznamu. **Ta** je starejši od mene. **Umazanija** se pred njim nikakor ne more skriti. Za kuhinjo poskrbi **naša glavna kuharica**. Zdaj je na vrsti še **naš najstarejši moški član/oče**. Med njegovimi nalogami je **spalnica**. Z bratom se seveda jeziva. **Ta soba** namreč nikoli ni zares razmetana. Tako ima **oče/naš najstarejši moški član** seveda manj dela kot ostali. Če to ni **krivica!**

3. naloga

Nad mestom se je razdivjala **nevihta**. Pred dežjem so se **učenci Osnovne šole Bučka** zatekli pod napušč zapuščenega stanovanjskega bloka. **Njihova učiteljica** jih je med dežjem zabavala z branjem pravljice. Kmalu je njihovo poslušanje prekinilo **rumeno sonce**. Nasmejalo se je izza oblakov. **Malo naveličani, a povsem suhi otroci** so se napatili proti šoli.

a) Nasmejalo se je izza oblakov.

b) DA NE

Pojasnilo: Vem, da je to sonce, ugotovim lahko iz povedka oz. iz prejšnjega stavka/iz sobesedila.

4. naloga

V poletnih mesecih **se veliko družin odpravi** proti morju. **Gneča na cestah** jih **ne odvrne** od poti. Najpogosteje **se dolge vrste začenjajo** na mejnih prehodih. Zaradi dolgega čakanja **mnogi tarnajo**. **Starši in otroci se** neučakano **veselijo** počitnic. Dolgo pot **si otroci krajšajo** s poslušanjem glasbe ali z igranjem potovalnih družabnih iger. Za dolge in lepe počitnice ob morju **se spleča potrpeti**. Za to **so vsi garali** celotno šolsko leto.

5. naloga

Kaj početi med počitnicami? Nekateri si **počitnic** ne predstavljajo **brez knjige**. Po zaključku šolskega leta **jih** noge kar same odnesejo proti knjižnici. Domov prinesejo **celo skladovnico knjig**. Drugi ljubijo **lenarjenje**. Na vrtu razpnejo **visečo mrežo**. Zleknjeni razmišljajo **o načrtih za dolge dneve**. Kmalu se naveličajo **samote**. **Med prvimi dobrimi idejami** je zagotovo mestni bazen. Izbrskajo **drobiž**. Pokličejo **prijatelje**. Voda **jih** prijetno osveži. Med nami so popotniki. **S starši** načrtujejo **dolga potovanja**. Želijo si ogledati **evropska mesta**. Nihče **ijm** ne more vzeti **užitka ob ogledu znamenitosti**.

6. naloga

Po smislu, npr.:

Natakar postreže dobro večerjo. Poštar raznaša pisma in težke pakete. Mi/Sošolci ponavljamo/ponavljajo novo snov. Mi/Sošolci pišemo/pišejo test iz angleških nepravilnih glagolov. Petra razmišlja o nakupu novih sandalov. Burja prinese lepo vreme. Učenje omogoča življenjski uspeh. Modrec uči potrpežljivosti.

7. naloga

V mestni državi Šparta so med 8. in 6. stoletjem pr. n. št. živeli precej drugačno življenje kot ostali Grki. Antična Šparta je bila namreč v tem času najmočnejša grška država. V njej se je združevala vojaška moč. Otroci so bili deležni trde in stroge vzgoje. Najmogočnejši Špartanci so živeli na prostranih območjih v več naseljih ob reki Evrotas. Ob najrodovitnejši zemlji so le bivali. Med opravljanjem državnih nalog so jim jo namreč obdelovali sužnji. Pogosto so ti ljudje bili tudi vojaki. Druga skupina Špartancev je redno hodila v vojne. V mirnem času pa so bili ti Špartanci obrtniki, trgovci ali kmetje. V tem zgodovinskem obdobju so bili največji reveži sužnji. Živeli so na tujih kmetijah. Vsako leto so morali pridelati dovolj pridelka za svojega gospodarja.

8. naloga

Zaradi bolezn Matije ni bilo v šoli./Matije ni bilo v šoli zaradi bolezn.

Zaradi pomanjkanja časa/Zaradi premalo časa se Petra ni naučila pesmice./Petra se ni naučila pesmice zaradi pomanjkanja časa/zaradi premalo časa.

Miha je pokukal skozi ključavnico v sobo zaradi radovednosti/iz radovednosti./Zaradi radovednosti/Iz radovednosti je Miha pokukal skozi ključavnico v sobo.

Športni dan je odpadel zaradi dežja./Zaradi dežja je odpadel športni dan.

Danes nimamo večerje zaradi mamine odsotnosti./Zaradi mamine odsotnosti danes nimamo večerje.

Gledališka predstava bo odpadla zaradi bolezn glavnega igralca./Zaradi bolezn glavnega igralca bo danes odpadla predstava.

9. naloga

Po smislu, npr.:

Čevlje si je dobro/vestno/natančno očistil. Pismo je lastnoročno/nečitljivo/sama podpisala.

Jutri bo vreme pretežno/zelo/povsem oblačno. Kosilo bo z veseljem/iz obupa/navdušeno skuhala sama. Soseba na ulici je prijazno/komaj/mimogrede pozdravil. Do hrane se je treba

lepo/primerno/spoštljivo obnašati. Film je pogledal mimogrede/z navdušenjem/v solzah.

Pred jutrišnjo tekmo se mora dobro/pošteno/v miru naspati. Iskanja prislovnih določil sem se resno/temeljito/površno lotila.

10. naloga

Po smislu, npr.:

Kje se najboljše počutim? Ob morju.

Kdaj so živeli dinozavri? V davnih časih.

Kako je tujec odpeljal z bencinskega servisa? Brez plačila.

Zakaj sta se danes dopoldne spet prepirala? Zaradi bratove nevoščljivosti.

Kje se zvečer dobiva? Pred koncertno dvorano.

Kdaj bomo počitnice preživljali na Marsu? V prihodnjem tisočletju.

Zakaj je osetu slabo že ves dan? Zaradi pokvarjene hrane.

V odgovorih se pojavljajo (različna) prislovna določila.

11. naloga

Po smislu, npr.:

Tanja se **zaradi samote** (p. d. v.) **že celotno popoldne** (p. d. č.) **v svoji sobi** (p. d. k.) **naveličano** (p. d. n.) igra s punčko.

Pes **pred sosedovo hišo** (p. d. k.) **zaradi starosti** (p. d. v.) **ves čas** (p. d. č.) **hudobno** (p. d. n.) laja na mimoidoče.

Učenec je **v ponedeljek** (p. d. č.) **zaradi zamude avtobusa** (p. d. v.) **nehote** (p. d. n.) **v glasbeni šoli** (p. d. k.) zamudil pouk.

Prijatelj mi bo **popoldne** (p. d. č.) **iz solidarnosti** (p. d. v.) **z veseljem** (p. d. n.) pomagal rešiti nalogo **kar pri meni doma** (p. d. k.)

12. naloga

Na koncu pomola se je v sončnem zahodu ponosno zibala Petrova jadrnica.

Osebek	Petrova jadrnica	Prisl. dol. časa	v sončnem zahodu
Povedek	se je zibala	Prisl. dol. vzroka	/
Predmet	/	Prisl. dol. načina	ponosno
Prisl. dol. kraja	Na koncu pomola		

Velika množica ljudi jo je z začudenjem opazovala.

Osebek	Velika množica ljudi	Prisl. dol. časa	/
Povedek	je opazovala	Prisl. dol. vzroka	/
Predmet	jo	Prisl. dol. načina	z začudenjem
Prisl. dol. kraja	/		

Na vrh jambora je Peter prejšnji dan obesil veliko zastavo z belim galebom na sredi.

Osebek	Peter	Prisl. dol. časa	prejšnji dan
Povedek	je obesil	Prisl. dol. vzroka	/
Predmet	veliko zastavo z belim galebom na sredi	Prisl. dol. načina	/
Prisl. dol. kraja	Na vrh jambora		

Zaradi rahlega vetra se je galeb občasno skrila.

Osebek	galeb	Prisl. dol. časa	občasno
Povedek	se je skrila	Prisl. dol. vzroka	Zaradi rahlega vetra
Predmet	/	Prisl. dol. načina	/
Prisl. dol. kraja	/		

Petra je ob pogledu na presenečeno množico navdajalo veliko veselje.

Osebek	veliko veselje	Prisl. dol. časa	ob pogledu na presenečeno množico
Povedek	je navdajalo	Prisl. dol. vzroka	/
Predmet	Petra	Prisl. dol. načina	/
Prisl. dol. kraja	/		

13. naloga

Moja sestra ne mara **rib**. **Naši sosedje** pa jih zelo radi pečejo. Vonj po ribah se **zaradi slabega prezračevanja** širi tudi **k nam**. **Takrat** moja sestra **jezno** zapira okna in vrata. Najhuje jo moti vonj **v njeni sobi**. Mama **jo** opozarja, da lahko vsakdo v svojem stanovanju **kuha** po svojih željah.

14. naloga

Od sramu se je Maja skrila **v kot svoje sobe**. **Kam se je skrila?** prisl. dol. kraja
Pred davnimi leti je tod tekla železniška proga. **Kdaj je tekla?** prisl. dol. časa
Nad vasjo se je razdivjala **nevihta**. **Kaj se je razdivjalo?/Kdo ali kaj se je razdivjalo?** osebek
Naš kraj je poleti dobil novo knjižnico. **Kaj je dobilo/Kdo ali kaj je dobil?** osebek
Predsednik Republike Slovenije **se je udeležil** Istrskega maratona. **Kaj je naredil?** povedek
Prebrane knjige vrnite v knjižnico. **Kaj/Koga ali kaj vrnite?** predmet
Za odhajajočim človekom sem **glasno** zaklical. **Kako sem zaklical?** prisl. dol. načina
Včeraj smo se učili **o Rimljanih**. **O kom/O kom ali čem smo se učili?** predmet
Marsikdo **jim** je zavidal njihovo znanje. **Komu/Komu ali čemu je zavidal?** predmet
S težkim srcem je mami povedal za slabo oceno. **Kako je povedal?** prisl. dol. načina
K nam je prišla **teta iz Maribora**. **Kdo/Kdo ali kaj je prišel?** osebek
Iz Maribora je k nam prišla teta. **Od kod je prišla?** prisl. dol. kraja
Bratec se **ji** je zvito nasmehnil. **Komu/Komu ali čemu se je nasmehnil?** predmet
Z njim sploh ni spregovorila. **S kom/S kom ali čim ni spregovorila?** Predmet

3. UČNI SKLOP: S POGOVARJANJEM SE ČLOVEK S ČLOVEKOM PREPLETA

SE PRIJAVITI ALI SE NE PRIJAVITI – TO JE VELIKO VPRAŠANJE! (Prepričevalni pogovor)

1. naloga

Po smislu, npr.:

Učitelj je želel Emo prepričati, da bi odšla na Ljubljanski maraton oz. da bi vsaj vzela prijavnico in se skušala o tem pogovoriti s starši.

2. naloga

Pogovor je bil **uradni ali formalni**, saj sta se pogovarjala učitelj in Ema, ki si družbeno nista enakovredna(, Ema je učitelja vikala).

Pogovor je bil **zasebni**, saj sta bila med pogovorom sama (oz. v manjši skupini sošolcev). /saj sta se pogovarjala le onadva.

3. naloga

Po smislu, npr.:

(Ema na začetku ni želela vzeti prijavnice,) k/Ker je vedela, da vsako leto v času maratona odhajajo v toplice in da se starši ne bodo strinjali, da bi šla teč./Ker je vedela, da se ne bo mogla udeležiti Ljubljanskega maratona.

4. naloga

a) trden razlog, dokaz, prepričljiva razlaga, pojasnilo ...

b) razlog, dokaz

5. naloga

Na primer, trije razlogi od:

- s starši odhajamo/odhajajo v toplice
- starši se ne bodo strinjali z zamikom pri odhodu
- življenje v naši/njihovi družini teče zelo po načrtih
- mama je profesorica in potrebuje počitek
- oče je slabe volje, če mu ne gre po načrtih

6. naloga

Po smislu, npr.:

Da, Emini razlogi se mi zdijo tehtni, saj jo razumem, da proti volji staršev težko kaj naredi.

Ne, Emini razlogi se mi ne zdijo tehtni, saj bi s pogovorom lahko dosegla, da odhod v toplice malo zamaknejo.

7. naloga

(Učitelj je Emi svetoval,) n/Naj pri pogovoru s starši uporabi čim več dobrih argumentov./naj bo pri pogovoru čim bolj prepričljiva.

8. naloga

Po smislu, npr.:

Ema nima možnosti, da bi ji uspelo, saj njena starša očitno živita zelo načrtovano. Če že toliko let hodijo toplice natančno na isti dan, noben Emin argument tega ne bo spremenil.

ALI

Emu ima možnosti, da starše prepriča, le potruditi se mora, da res najde pametne argumente. Vsakogar se da prepričati, če si dovolj spreten.

ALI

Ne morem se odločiti, ali bo Emi uspelo ali ne. Po eni strani se mi zdi, da pri prestavljanju datuma ne bi smelo biti težav, po drugi strani pa se bojim, da so njeni starši precej trdni pri svojih odločitvah.

9. naloga

a) /

b) Pogovor, ki sem si ga ogledal/-a, je (logično/predvideno) nadaljevanje pogovora med Emo in učiteljem.

10. naloga

Nastopajoče osebe	Omenjeni osebi
Emu, oče, mama	učitelj, (Emin brat) Blaž

11. naloga

Pogovora se razlikujeta predvsem v tem, da je bil pogovor med Emo in učiteljem uradni, med Emo in starši pa neuradni./

12. naloga

a) Ustrezni opisi so: 1., 2., 5., 7.

1. Sogovorci so drug do drugega vljudni.

Po smislu, npr.:

Pojasnilo: Vljudnost je eden od pogojev za uspešno pogovarjanje./Sogovorca moramo spoštovati kot enakopravnega udeleženca pogovora.

2. Govorjenju oz. govorcu sledijo tudi z očmi.

Po smislu, npr.:

Pojasnilo: Pri pogovarjanju govorec svoje mnenje, razpoloženje ipd. izkazuje tudi z mimiko obraza, zato je spremljanje le-te pomembno./Spoštljivo je gledati sogovorniku v oči, ko se z njim pogovarjamo.

5. Govorci uporabljajo tudi nebesedni jezik.

Po smislu, npr.:

Pojasnilo: Ljudje si predvsem pri pojasnjevanju in izražanju čustev pomagamo tudi z gestiko in mimiko (kretnjami in izrazi na obrazu). Zato moramo tudi te pri sogovorniku pazljivo spremljati.

7. Namen njihovega pogovora je jasen.

Po smislu, npr.:

Pojasnilo: Pogovor, ki nima jasnega namena, ne more pripeljati do cilja. Ni pametno, da v pogovor vnašamo še stranske teme, ker potem izgubimo nit pogovora.

b) Po smislu.

13. naloga

A Starše prepričuje.

B Staršem razlaga.

- C S starši se pogaja.
- Č Starše sprašuje.

14. naloga

DA NE

Po smislu, npr.:

Pojasnilo:

Mislím, da je Ema povedala veliko dobrih razlogov, da bi lahko odšla na maraton. Da je bila uspešna, se vidi tudi iz tega, da je starše na koncu uspela prepričati, ne da bi se skregali ali da bi skušala kaj doseči s trmo, izsiljevanjem, jezo.

15. naloga

a)

Argument staršev	Emin protiargument
V toplice odhajamo v petek, maraton pa je šele v soboto.	Nimamo rezervacije v hotelu, zato lahko odhod zamaknemo za en dan.
Mama in oče potrebujeta počitek.	Ema in Blaž se bosta potrudila, da bosta po kosilu odhajala, da bo mama v miru počivala./En teden je za počitek dovolj.
Mama si v soboto želi na sejem v Lenti.	Sejem je tudi ob četrtek.
Slabo je, da je maraton med počitnicami.	Takrat imajo za tek čas tudi družine.
V Ljubljani bo mraz, mogoče celo dež.	Napovedano je sončno vreme.
Pripravljena hrana se lahko med maratonom pokvari.	Ni poletje in ni toliko vroče, da bi se hrana pokvarila.
Mogoče ima Blaž svoje načrte.	Blaž je najbolj prilagodljiv član družine./Blaž nima svojih načrtov.

b) Pari: (1Č), 2C, 3A, 4B

c) Po smislu, npr.:

Ema je starše pregovorila, ker so bili njeni razlogi dovolj prepričljivi, tehtni/ker sta starša razumela njeno veliko željo, ki jo je zelo dobro argumentirala.

16. naloga

Po smislu.

MINUTKA Z G. PRAVOPIŠNIKOM

„Kaj bomo počeli med letošnjimi jesenskimi počitnicami?“ je Gregor vprašal mamo. Ta mu je odgovorila: „Pravzaprav še ne vem. Veliko je odvisno od tega, ali bo oče dobil dopust.“ Gregor je zavzdihnil: „Oh, ko bi tudi mi kdaj odšli v toplice!“ „Mogoče pa nam letos res uspe,“ je pogovor zaključila mama.

OH, SPET NAS LOVI ČAS! (Pogajalni pogovor)

1. naloga

Sedmošolcem se je zdelo, da imajo pri naravoslovju v kratkem času veliko zadalžitev (spraševanje, pisanje preizkusa in seminarsko nalogo).

2. naloga

- A Da bi našli dogovor, s katerim bi se strinjali učenci in učiteljica.
- B Da bi učiteljico prepričala, da sta dve oceni pri naravoslovju preveč.
- C Da bi učiteljici pojasnila, da ne bodo delali več kot lanski učenci.
- Č Da bi se pritožila zaradi preobilice dela pri naravoslovju.

3. naloga

Po smislu, npr.:

Učenci so pričakovali, da jim bo učiteljica prisluhnila in razumela, da imajo preveč dela naenkrat/da bi učiteljica zmanjšala količino zadolžitve/da bi zadolžitve učiteljica prerazporedila ali kaj zamenjala, npr. seminarsko nalogo z referatom.

4. naloga

Po smislu, npr.:

Mislím, da bosta Ana in Žan uspela z učiteljico najti dogovor, ki bo ustrezal vsem, saj bosta razloge zagotovo dobro podkrepila/argumentirala.

ALI

Mislím, da Ana in Žan pri učiteljici ne bosta uspešna, saj ima učiteljica narejen svoj načrt dela, zato verjetno kljub dobremu argumentiranju učencev ne bo popustila.

5. naloga

Po smislu, npr.:

Žan in Ana bi morala vse razloge, ki jih bosta navedla, pojasniti, hkrati pa predlagati že kakšno sprejemljivo rešitev, o kateri bi se potem dogovarjali naprej.

6. naloga

a) /

b) *Po smislu, npr.:*

Da, pričakovanja so se mi uresničila. Res so našli dogovor, in to po zaslugi vseh.

ALI

Ne, niso se mi uresničila. Učiteljica je pri svojih zahtevah nekoliko popustila, česar nisem pričakoval/-a.

7. naloga

Na primer, tri načela uspešnega pogovarjanja od:

- Vljudno so poslušali drug drugega.
- Niso se prekinjali oz. si skakali v besedo.
- Niso menjavali teme pogovora oz. se preveč oddaljevali od osrednje težave.
- Vsi so bili pripravljeni malo popustiti.
- Ko so si nasprotovali, so to počeli argumentirano.

8. naloga

- A Z učiteljico sta se pogajala.
- B Učiteljico sta prepričevala.
- C Učiteljici sta razlagala.
- Č Z učiteljico sta se prepirala.

9. naloga

(Kot ključni razlog sta izpostavila) pomanjkanje časa(.)

10. naloga

Žan in Ana: V 14 dneh ne bomo uspeli narediti kvalitetnih seminarских nalog.

Učiteljica: **Zahtevam le dva pisna vira. (Do knjižnice boste že utegniti priti.)**

Žan in Ana: Namesto seminarske naloge bi raje naredili referat ali PP-predstavitev.

Učiteljica: **Ne, odločila sem se za seminarsko nalogo, ker se mi zdi za sedmošolce primerna.**

Žan in Ana: Slabšim učencem bo zaradi učenja snovi zmanjkalo časa za dobro seminarsko nalogo.

Učiteljica: **Bodo pač izdelali malo manj dobre naloge. (Vsi niste enako sposobni.)**

Žan in Ana: Vsaj šibkejšim učencem dovolite narediti PP-predstavitev.

Učiteljica: **Od seminarske naloge ne odstopam.**

11. naloga

Seminarske naloge lahko učenci oddajo po novembrskih počitnicah (,s čimer pridobijo 14 dni časa).

a) Žan in Ana sta spogajala daljši čas za pripravo seminarske naloge, morala pa sta popustiti, da seminarska naloga ne bo zamenljiva za referat ali PP-predstavitev.

b) Učiteljica je popustila pri datumu seminarske naloge, vztrajala pa je pri nezamenljivosti seminarske naloge z referatom ali PP-predstavitvijo.

12. naloga

Pogovor je bil uradni/formalni, saj so se pogovarjali učiteljica (ki je uradna oseba) in učenca. Učenca sta učiteljico vikala.

13. naloga

Po smislu.

14. naloga

Po smislu.

15. naloga

a) *Po smislu.*

b) *Po smislu.*

16. naloga

Po smislu.

MINUTKA Z G. PRAVOPISNIKOM

Na eni od slovenskih šol so organizirali mednarodno izmenjavo. Udeležili so se je učenci iz več evropskih držav. Pri njih so tako bili finski, nemški, portugalski, španski in hrvaški otroci. Sporazumevali so se v angleškem jeziku, le Matejev sošolec Nace se je s španskimi gosti pogovarjal v španščini, ki jo dobro obvlada. Njegov oče namreč prihaja iz španskega mesta Malaga.

POŠLUŠI, MEU SI PRAF! (Narečja)

1. naloga

/

2. naloga

DA/ NE

Po smislu, npr.:

Da, saj nobenega od narečij, v katerem sta besedili, ne razumem dobro./Da, saj je v besedilih veliko besed, ki jih ne razumem in jih nisem znal/-a prebrati.

ALI

Ne, saj sem doma iz Prekmurja, od koder prihaja besedilo Nike Zorjan./Ne, saj sem s Primorske, zato sem besedilo Iztoka Mlakarja dobro razumel/-a. Težko pa sem prebral/-a prvo/drugo besedilo.

3. naloga

a) 3 gučati 1 naura

b) nono – ded(ek), stari oče; ukop – skupaj; tolè – tu(kaj); ahti – pazi/čuvaj; frušk – zajtrk; čem – hočem

c) Po smislu.

č) /

d) /

4. naloga

a) Po smislu.

b) Po smislu.

5. naloga

a)

bica	babica	špajza	shramba
(biti) freh	odrezav	blek	trebuh
šjora	gospa	ajmer	vedro
makina	avto	vokn	okno

b) Narečja so naše kulturno bogastvo.

6. naloga

Po smislu, npr.:

Na slovenskem ozemlju imamo kar 9 različnih poimenovanj za besedo hči. Poleg hči je najpogostejše v rabi beseda dekle, potem pa še hčer, hčera, hčerka, deklica, deklič, dečla ali punca. Hčeri rečejo dečla v delu Zgornje Savinjske doline. Meni je prav to poimenovanje najmanj znano, pri nas doma pa uporabljamo besedo hčerka.

7. naloga

Z delom sem fertik. – Štajerska, Dolenjska, Gorenjska (tudi drugod)

Zakaj si tako zvelčan? – Koroška (delno Štajerska)

Maja je fletna. – Gorenjska

Moj avto je grintavi. – Prekmurje

Gotof sem! – Štajerska

Moj brat zna biti špurlav. – Primorska

8. naloga

a) Besedili imata enako vsebino, razlikujeta pa se v tem, da je prvo zapisano v narečju, drugo pa v knjižnem jeziku.

b) Bolj sem razumel/-a drugo, saj gorenjščine ne znam./Obe besedili sem razumel/-a enako dobro, saj sem doma z Gorenjske.

9. naloga

Po smislu, npr.:

Slovenci potrebujemo en knjižni jezik, saj so naša narečja zelo raznolika. Če bi se srečala npr. Prekmurec in Primorec, bi se, če bi vsak govoril le svoje narečje, težko sporazumela. Tudi knjige, časopise, besedila na spletu bi imeli napisane v več narečjih, tako pa nas knjižni jezik združuje in povezuje, saj ga razumemo vsi.

MINUTKA Z G. PRAVOPISNIKOM

Kako je morala biti v daljni preteklosti naša slovenščina zanimiva! Zdaj lahko svoje razmišljanje o tem obarvam le z domišljijo, kot v pravljicah, saj je moje znanje o zgodovini jezika še pomanjkljivo. Komaj čakam prihodnosti, ko se bom v to snov lahko bolj poglabljal.

TO SEM TUD ŽE POVEDLA! (Knjižni zborni in knjižni pogovorni jezik)

1. naloga

a) Sogovorci so uporabljali

– knjižni jezik, kot če bi bil zapisan v knjigi.

– knjižni jezik, zelo podoben zapisanemu, a z nekaj "napakami".

– narečje.

b) Na primer, dva primera od:

sam (samo), jst (jaz), it (iti), sej (saj), čist (čisto), tko (tako), prilagodliv (prilagodljiv), bojo (bodo), zdej (zdaj), učitelca (učiteljica), napovedal (napovedali), bli (bili) ...

c)

	Vsaj učiteljica bi morala govoriti bolj knjižno.
	Vsi se moramo truditi, da ne samo pišemo, ampak tudi govorimo povsem v knjižnem jeziku.
	Oba starša bi morala uporabljati knjižni jezik.
	Samo učenci lahko govorijo po svoje v vseh govornih položajih.
✓	Pri pogovorih ne utegnemo hkrati misliti, zato se manjšim napakam ne moremo izogniti.
✓	Na pogovore nismo vnaprej pripravljeni, zato govorimo z napakami.

č) Ema bi lahko s starši govorila tudi v narečju.

DA NE

Pojasnilo: Ema je bila udeležena v neuradnem in zasebnem pogovoru in bi lahko uporabila jezik svoje družine, torej tudi narečje.

Učiteljica bi učence morala opozoriti, naj bodo pri govorjenju pozornejši na izgovarjavo, ker ta ni bila povsem knjižna.

DA NE

Pojasnilo: Učenci so govorili primeren pogovorni jezik, da so se z učiteljico razumeli (niso prehajali v narečje, ki ga učiteljica mogoče ne bi razumela). Na pogovore nismo v celoti pripravljeni, zato ne moremo govoriti povsem knjižnega jezika.

Učenci v drugem pogovoru bi med sabo lahko govorili v narečju; verjetno bi jih učiteljica razumela.

DA NE

Pojasnilo: Če bi vsi, torej učenca in učiteljica, govorili isto narečje, bi to načeloma bilo mogoče. Ker pa je dogajanje vendarle v šoli, je izbira pogovornega jezika boljša.

2. naloga

A V pogovorih govorci uporabljajo pogovorne oblike besed, ne pa narečnih besed.

B Narečna besedila so mnogo bolj podobna knjižnemu jeziku kot jezik pogovorov.

C Jezik narečnih besedil je z malo truda razumljiv vsem govorcem slovenščine.

Č Jezik pogovorov je tako zelo podoben knjižnemu jeziku, da je vsem razumljiv.

3. naloga

Letos bi si lahko spet kaj **ogledal**, da ne bomo **sam** v bazenu. – **ogledali, samo**

Dober dan, gospa **učitelca**. – **učiteljica**

Ja, vem. – **Da**

Razmišljal smo **tud**, če bi raje naredil referat. – **Razmišljali, tudi**

To bi v 14 dneh **uspel nardit**. – **uspeli narediti**

Tvoja mama in **js** potrebujeva počitek. – **jaz**

Tko al tko je en teden prekratek. – **Tako ali tako**

Sploh pa ne grem teč **zarad** rezultata. – **zaradi**

4. naloga

1. besedilo: knjižno pogovorno

2. besedilo: knjižno zborna

3. besedilo: narečno

5. naloga

	Knjižni zborni jezik	Knjižni pogovorni jezik	Narečje ali pokrajinski jezik
pogovor z učiteljico violine		✓	(✓)
razlaga učiteljice pri pouku		✓	
sošolčev govorni nastop	✓		
zapis učne snovi v zvezku	✓		
pogovor s sosedo		✓	✓
okrogla miza na TV		✓	
napoved programa na radiu	✓		

6. naloga

Po smislu.

7. naloga

a)

Beseda ful

A spada v Emino domače narečje.

B je že postala del knjižnega jezika.

C je del knjižnega pogovornega jezika.

sodi k mladostniškemu jeziku, tj. slengu.

b) Sleng je del knjižnega jezika/neknjižnega jezika.

KJE JE SHRANJEN JEZIK (Jezikovni priročniki)

1. naloga

Po smislu, npr.:

Slovar slovenskega knjižnega jezika (SSKJ)/Slovenski pravopis (SP)/Slovenska slovnica (SS)/Slovenski etimološki slovar/Slovar tujk

2. naloga

Po smislu, npr.:

Iskal sem, kako se pravilno zapiše beseda zvonjenje./Iskal sem razlago besede argument.

3. naloga

a) (Besede so v slovarjih razvrščene) po abecedi(.) (Če bi iskal/-a, npr. besedo na R, bi najprej pogledal/-a, kje so zbrane besede na p-, nato bi nadaljeval/-a z drugo črko v besedi itd.

b) Beseda ima nad r naglasno znamenje/črtico, kar pomeni, da je naglašena na prvem zlogu.

c) To je roditeljska končnica./To je končnica, ki jo ima sam. prstan v roditeljski ednine.

č) Spol je zapisan z malo črko za roditeljsko končnico (m).

d) (Beseda prstan ima) 2/dva pomena(.) Pomen je v slovarju označen z arabsko številko.

e) (Navedeni so,) d/Da uporabnik ve, kako/v katerih zvezah lahko besedo uporabi.

4. naloga

a) plôščina ali ploščina – Naglas je lahko na o ali na i. To vem po znamenju/črtici nad črko.

- b)** finale – Je moškega spola. To vem, ker ima v sestavku oznako m.
- c)** avtohton – Beseda je lahko samostalnik in pomeni isto kot domačin, lahko pa je pridevnik in pomeni domač, prvoten.
- č)** tal – tal; k tlom, s tlemi in s tli
- d)** Zvonjenje se zapiše z dvema j.
- e)** Kje pa vas čevelj žuli pomeni 'kje imaš težave, napake/s čim imaš težave/kaj je tisto, kar te muči.

MINUTKA Z G. PRAVOPISNIKOM

Zdaj sem **usvojila** že skoraj vso letošnjo snov. V februarju sem **osvojila** tudi srebrno Cankarjevo priznanje. Vse to kaže, da imam letos **upravičeno** pri slovenščini zaključeno petico. Moji sošolci si ne morejo **vbiti** v glavo, da se za to petico prav nič ne **ubijam**. Vse učne liste sproti **vstavim** v mapo učenja in še tako težke naloge me ne **ustavijo**.

5. naloga

Po smislu.

KAJ JE KAJ (Definicija pojma)

1. naloga

- a)** V začetnem delu definicije navedemo **pojem, ki ga bomo razlagali**.
 Drugi del definicije je **nadpomenka pojma**.
 Zadnji del definicije je **tipična značilnost razlaganega pojma**.

- b)** Vse definicije so torej sestavljene iz **3/treh** delov.

c)

Pojem, ki ga razlagamo	Nadpomenka pojma	Tipična značilnost pojma
frazemi	stalne besedne zveze	ki imajo prenesen pomen
predlogi	besede	ki nimajo svojega pomena
priповed o lastnih doživetjih	besedilo	v katerem pisec pripoveduje o zanimivem, nenavadnem dogodku
prislovno določilo vzroka	stavčni člen	ki nam pove, zakaj je kdo kaj naredil oz. zakaj se je kaj zgodilo

2. naloga

Po smislu.

3. naloga

- A** Ne, definiramo lahko vse pojme, o katerih govorimo, še posebej, če so manj znani.
B Da, definicije uporabljamo samo v strokovnem in znanstvenem jeziku.

4. naloga

- a)** **Dialektolog/Narečjeslovec** je jezikoslovec, ki se ukvarja z narečji.
Kivi je zelen sadež, ki ima ovalno obliko in kiselkast okus.

R je glas, s katerim imajo pri govorjenju majhni otroci večkrat težave.
Vpisoval/-a sem **pojem, ki ga razlagamo**.

Norice so **bolezen**, pri kateri na koži nastanejo srbeči mehurčki.
Finska je **država**, ki leži na severu Evrope.
Kit na plaži je **knjiga/roman**, ki govori o sprejemanju drugačnosti.
Vpisoval/-a sem **nadpomenko**.

Martin Krpan je pripovedka, **ki jo je napisal Fran Levstik/ki govori o zelo močnem možu, ki je premagal Brdavsa**.

Postrv je riba, **ki živi v sladki vodi**.

Krištof Kolumb je pomorščak, **ki je odkril Ameriko**.

Vpisoval/-a sem **(tipično) značilnost/lastnost razlaganega pojma**.

b) Po smislu, npr.:

Največ težav mi je delal prvi del nalog, kjer sem moral/-a iskati pojem, saj ga iz ostalega dela nisem prepoznal/-a./Največ težav sem imel/-a pri pisanju tipične lastnosti, saj sem pojem premalo poznal/-a.

c) (Lahko bi si pomagal/-a) z/Z jezikovnimi priročniki, npr. s SSKJ, ali pa bi pobrskal/-a po spletu.

5. naloga

MANDARINA je oranžen sadež, ki je prvotno rasel na Japonskem in Kitajskem.

Fotosinteza je PROCES, pri katerem se sončna energija pretvarja v kemično.

Slovenščina je JEZIK, ki sodi k južnoslovanskim jezikom.

DEFINICIJA je poved, s katero kaj opredeljujemo oz. definiramo.

STOLPNICA je visoka hiša, v kateri so stanovanja.

6. naloga

a) Ključnica je **kost**, ki ima obliko zelo razpotegnjene črke S.

				K	O	K	O	Š
		V	I	O	L	I	N	A
		P	E	S	E	M		
S	O	L	A	T	A			

b) (Geslo križanke je) nadpomenka(.)

c) (Razlage so sestavljene) iz nadpomenke in tipične lastnosti/značilnosti razlaganega pojma(.)

Z VAJO DO ZNANJA

1. naloga

	B		M	K	H	A	P		A		L
T	R	U	D	H	Č	E	G	L	O	B	O
E	I	V	J	O	Š	O	Ž	N	D	C	G
M	U	L	Č	G	L	D	V	T	D	O	E
D	A	P	K	D		O	S	E	B	E	K
E	Z	A	E	C	L	Ž	Č	L	T	A	Š
R		R	D	S	P	S	H	I	B	A	C
P	P	E	I	Z	P	N	A	K	L	O	N
	F	R	A	Z	E	M		G	Ž	O	
	P	O	V	E	D	E	K		V	N	

2. naloga

Moj prijatelj se imenuje Marko. – Njegov življenjski uspeh je drugo mesto na matematičnem tekmovanju. – Nikoli ni manjkala pri vajah. – Naš blok ima pet nadstropij. – Nosil je težka bremena. – Sosea je bila operirana na hrbtnici. – V naši knjižnici imamo res veliko knjig. – Rad imam dobro glasbo. – Moj bratec posluša pravljice. – Kdo je naslednji na vrsti? – V škattli je bilo veliko daril. – Zaslišalo se je zvonjenje. – Matej je narisal najlepšo risbo. – Pojdi do bližnjega potoka. – Miha ni hotel zamuditi kulturnih dogodkov v mestu. – Mirko je odskočil na zelenico. – Oče je za ogled filma dobil brezplačno karto. – Zaradi gladke ceste so bili vozniki pri vožnji zelo previdni. – Mama je danes pripravila res okusen zajtrk. – Predsednik šolske skupnosti je učencem sporočil, kdaj bodo zbirali star papir.

3. naloga

V zadnjem desetletju so evropski trg z igračami povsem prevzeli, Kitajci. – Rad se učim španščino. – V pristanišču smo presenečeno opazovali ljudi, med katerimi je bilo veliko črncev in potnikov z indijanskimi potezami obraza. – Prijatelj mi je naročil, naj kupim čokolado: kaj misliš, katera je boljša – milka ali gorenjka? – Sošolki bom za valentinovo v torbo podtaknila darilce. Mogoče bo mislila, da je Gorazdovo. – Preko Sredozemskega morja pride z afriške celine veliko beguncev. – Ti res misliš, da Nezemljani obstajajo? – V Narodni galeriji si je ogledoval Kobilčino sliko Poletje. – V avgustu bomo šli na morje, januarja pa smučat.

Odveč vejica!

4. naloga

Stari Trg pri Ložu	Atlantski ocean	Zidani Most	dravska Dolina
Ljubljanska kotlina	Severna Amerika	Debela peč (gora)	koprsko pristanišče
Blejski grad	Velika Britanija	Julijske Alpe	Suha Krajina
Novo mesto	Južna Koreja	Sorško polje	Slovenske gorice
Dolnja Težka Voda	Opatje selo	Kal nad Kanalom	Preserje pri Radomljah
Nubijska puščava	Rimske Toplice	Črna na Koroškem	Trnovska planota

Kranjska Gora	Velika planina	Pri Treh Hišah (vas)	Škofja Loka
Črni Vrh pri Idriji (kraj)	Poljanska Sora (reka)	Bavški Grintavec (gora)	Dolina Triglavskih jezer
Moravske Toplice	Mariborsko Pohorje	Murska Sobota	Bela krajina

5. naloga

a)

A Vse velike oz. male začetnice so pravilno zapisane.

B Pri rabi velikih in malih začetnic so napake.

b) Z veliko začetnico zapisujemo prvo črko v uradnem nazivu ustanove/stvarnega lastnega imena (npr. Zdravstveni dom Nova Gorica, Osnovna šola Miren). Če o ustanovi govorimo na splošno/Če ustanove ne poimenujemo z uradnim nazivom, jo pišemo z malo (npr. zdravstveni dom v Novi Gorici – pomeni samo stavbo z ambulantami, ki je v Novi Gorici, ne pa njenega uradnega naziva).

6. naloga

a) in b)

Študija¹ ki jo je opravil John W. Miller pred dvema letoma² je na prvo mesto po bralni kulturi na svetu uvrstila Finsko. V raziskavo je bilo vključenih 61 držav. Na vrhu so še Norveška³ Islandija⁴ Danska in Švedska. Slovenijo so uvrstili na 28⁵ mesto⁶ s čimer ne moremo biti prav zadovoljni. Pred nami so Velika Britanija⁷ Avstrija in Rusija⁸ za nami pa Japonska⁹ Španija¹⁰ Mehika in Hrvaška. Pri posameznih kategorijah smo nekoliko boljši¹¹ saj po številu kupljenih izvodov časopisa na prebivalca dosegamo 20¹² mesto. Po kakovosti knjižničnega sistema zasedamo celo 14¹³ mesto¹⁴ smo pa pri vlaganju v šolski sistem šele na 40¹⁵ mestu. Pri računalniški pismenosti¹⁶ kjer so šteli število gospodinjestev z računalnikom¹⁷ smo zasedli 26¹⁸ mesto. Zmagovalci posameznih kategorij so se razvrstili takole: Finska je najboljša pri časopisju¹⁹ Estonija pri knjižničarstvu. Če verjamete ali ne²⁰ je pri vlaganju v izobraževanje na prvem mestu Brazilija. Računalniško najbolj opremljeni državi pa sta Singapur in Nizozemska²¹ kar ne preseneča. Ugotovili so še²² da dolžina šolanja na rezultat ne vpliva. Za prvih pet držav menda velja²³ da so na vrhu²⁴ ker v njihovi kulturi od nekdaj cenijo branje.

7. naloga

Mama mi je od septembra naročala: „Tim, glej, da prebereš vse knjige za bralno značko.“ „Kaj letos ne boš opravil bralne značke?“ me je v marcu zaskrbljeno spraševala učiteljica. „Malo bi se pa res lahko potrudil!“ je vzkliknila moja sošolka Meta.

Dodala je še: „Kako si lahko tako len?“

Jaz pa sem si mislil: „Mnogo lepše je brcati žogo na igrišču kot pa brati.“

PREIZKUS ZNANJA (Pomladni očarljivci)

1. naloga

Po smislu, npr.:

(Besedilo je bilo objavljeno) v/V marcu/23. 3., saj v pomladnih dnevih tulipani pokukajo na plan/zacvetijo(.)

2. naloga

Po smislu, npr.:

Naslov izhodiščnega besedila je **Pomladni očarljivci**, saj govori o tulipanih, ki jih nekateri poimenujejo tudi pomladni očarljivci.

Anja Intihar je besedilo nasloвила **Otroci sonca**, saj tulipane tako poimenuje agronomka iz Volčjega Potoka.

3. naloga

A Da bi bralce povabila v Arboretum Volčji Potok, kjer rastejo tulipani.

B Da bi pojasnila, zakaj so tulipani pomladanski očarljivci.

C Da bi ljudje lažje razlikovali različne vrste in oblike tulipanov.

Da bi bralcem predstavila tulipane in njihovo zgodovino.

4. naloga

Domovina tulipanov je osrednja Azija, od tam so preko Himalaje prišli v Turčijo, nato v Evropo, in sicer najprej na Bavarsko, šele od tam na Nizozemsko.

5. naloga

Ena od dveh možnosti:

Pomembno vlogo je igral v Franciji, kjer je na dvoru Ludvika XIV. imel status dvorne cvetice.

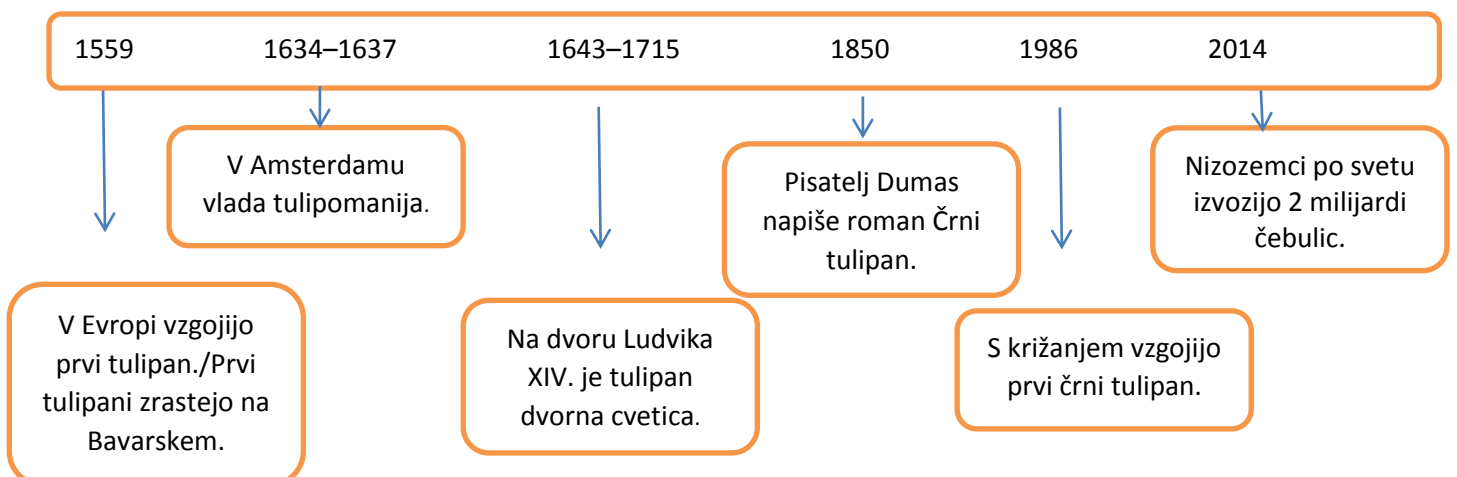
Tulipan je bil pomemben del lokalne kulture v Turčiji.

6. naloga

Po smislu, npr.:

Med drugo svetovno vojno je tulipan ljudi reševal pred lakoto./Med drugo svetovno vojno so ljudje tulipane tudi jedli, da ne bi bili lačni.

7. naloga

8. naloga

a) *Po smislu, npr.:*

Da je kaj cvetoča gospodarska panoga, pomeni, da prinaša veliko denarja/visok dobiček.

b) vrhunski posel

9. naloga

Po smislu, npr.:

Tudi v Sloveniji gojimo tulipane. Velike preproge teh cvetic zrasedo vsako pomlad v Arboretumu Volčji Potok. Tulipani se med seboj razlikujejo po barvi, obliki in velikosti cvetov/po številu cvetov, času cvetenja in višini cvetnega debla. V besedilu me je najbolj presenetil podatek, da so ljudje čebulice tulipanov tudi jedli, saj sem bil/-a prepričan/-a, da so čebulice strupene/neužitne.

10. naloga

Tulipani so bili najljubše cvetice številnih **kraljev, slikarjev in glasbenikov**. S pisanimi **cvetovi** že več **stoletij** razveseljujejo **ljudi**. Pri **gospe Meliti Miš** izvemo, da so odvisni od **sončnega vremena**.

11. naloga

a) in b)

Predlog + samostalnik	Vprašalnica za sklon	Sklon samostalnika
o tulipanih	(o kom ali) o čem?	mestnik/mest./M
iz Nizozemske	(iz koga ali) iz česa?	rodilnik/rod./R

12. naloga

Po tetini vrnitvi iz Nizozemske smo tudi mi začeli gojiti tulipane.

13. naloga

Svojilni zaimek	njihovih	Povratni svojilni zaimek	svojim
Vprašalni zaimek	kako	Oziralni zaimek	kolikor
Kazalni zaimek	tej		

14. naloga

Čebulice, **ki sem jih kupil**/katere sem kupil, smo že posadili.

Zanimiv je papagajski tulipan, kateri/**ki** raste tudi v Volčjem Potoku.

S križanjem so dobili črni tulipan, **ki ga danes prodajajo**/katerega danes prodajajo.

Sončni kralj, **o katerem smo govorili**/ki smo o njem govorili pri pouku, je tulipan imel za dvorno cvetico.

15. naloga

Moja teta je v njenem/**svojem** vrtu vsa leta gojila tulipane. Občudovala je **njihove**/svoje barve in različne oblike cvetov. Pri **njenem**/svojem vrtnarjenju je ni smel nihče zmotiti. Njene/**Svoje** tulipane je rada podarjala prijateljicam.

16. naloga

Z avtom se bomo odpeljali v Volčji Potok. **S čim?/Kako?**

Od daleč še nismo mogli videti rdečih tulipanov. Česa?
Zaradi dolge poti smo babico raje pustili doma. Zakaj?/Zaradi česa?

17. naloga

a) **Odstranite** rjavo kožo in ostanke koreninic. **Prerežite** čebulico čez pol, **odrežite** cvetno stebelce, dobro **očistite** čebulico in jo **kuhajte** približno pol ure, podobno kot krompir.

b) v 2. osebi množine

c) Vsi podčrtani glagoli so v **velelnem** naklonu.

č) Glagoli so v sedanjiku, ker vелеvamo vedno v sedanjosti./ker je velelni naklon vedno povezan s sedanjim časom.

18. naloga

Osebek	vrtnarji	Prisl. dol. časa	/
Povedek	so začeli prodajati	Prisl. dol. vzroka	Zaradi velike vsebnosti škroba
Predmet	jih; stradajočim ljudem	Prisl. dol. načina	z velikim uspehom
Prisl. dol. kraja	/		

19. naloga

število prebivalcev (17 milijonov), velikost države (približno 41.000 km²), pomembna gospodarska dejavnost (gojenje tulipanov)

20. naloga

Po smislu, npr.:

Turistično društvo Kamnik

Oševik 10

1241 Kamnik

Kamnik, 13. april 2019

Olga Kamenšek

Maistrova ulica 151

1241 Kamnik

VABILO

Spoštovana ga. Olga Kamenšek!/,

K/kot dolgoletno članico TD Kamnik Vas vljudno vabim na odprtje razstave z naslovom Tulipani – pomladni očarljivci.

Razstavo bomo odprli v soboto, 20. aprila 2019, ob 16. uri v Arboretumu Volčji Potok. Slavnostni govornik bo akademski slikar Franc Vozelj.

V upanju, da se vidimo, Vas lepo pozdravljam.

Nejc Novak(,)
predsednik TD Kamnik